

Polisens förfarande vid förundersökning av misshandel i nära relationer

SAMMANFATTNING

Även lindrig misshandel i nära relationer har efter lagändringen som trädde i kraft 2011 hört under allmänt åtal. Efter detta har man inte kunnat låta bli att göra en förundersökning på den grunden att offret inte yrkar straff för gärningsmannen. På basis av de uppgifter som beskrivs i en [utredning](#) som justitieministeriet publicerat har polisen dock även efter lagändringen avslutat förundersökningar i fall av våld i nära relationer och inom familjer på grund av att målsäganden inte har något straffyrkande eller har återkallat sitt straffyrkande.

Jag beslöt att på eget initiativ undersöka polisens förfarande vid förundersökning av misshandelsbrott i nära relationer.

I det första skedet bad justitiekanslersämbetet Polisstyrelsen lämna in uppgifter om beslut som fattats den 1 oktober 2024 – den 31 mars 2025 och som gäller brottsbeteckningarna misshandel och lindrig misshandel, som i informationssystemet för polisärenden klassificerats som våld i nära relationer och avslutats på grund av att målsäganden inte yrkar straff eller målsäganden har återkallat sitt straffyrkande.

Utifrån de uppgifter som Polisstyrelsen lämnat har jag undersökt sammanlagt 65 avslutade förundersökningar. I totalt 43 fall hade undersökningsledaren lagstridigt avslutat förundersökningen av ett ärende som gällde våld i nära relationer på grund av att målsäganden inte yrkade på straff eller återkallade sitt straffyrkande. I två fall hade dessutom relationen mellan parterna inte utretts tillräckligt i förundersökningen för att åtalsrätten skulle ha kunnat bedömas på ett giltigt sätt.

Våld i nära relationer är förknippat med flera särdrag som skiljer våldet från vanlig misshandelsbrottslighet. Lagstiftaren har därför uttryckligen fastställt att inte ens lindrig misshandel i en nära relation är ett målsägandebrott.

All utövning av offentlig makt ska bygga på lag. Grunden och gränserna för polisens verksamhet samt maktutövning fastställs av den lagstiftning som riksdagen stiftat. Bedömningen av åtalsrätten är kärnverksamheten inom polisarbetet och misshandel är en av de vanligaste brottsbeteckningarna som polisen använder i sin utredning. Våld i nära relationer har diskuterats mycket och med fog i den allmänna debatten, men också i polisens egen laglighetsövervakning och utbildning. Med tanke på detta var antalet lagstridiga och felaktiga beslut oroväckande stort.

Problemet kan på goda grunder antas vara omfattande och långvarigt. Utifrån de statistiska uppgifter som beskrivs i justitieministeriets utredning har polisen under åren 2011–2022 upprepade gånger avslutat förundersökningar i fall av våld i nära relationer och familjevåld på grund

av att målsäganden inte hade framställt något straffyrkande eller hade återkallat sitt straffyrkande. I mitt beslut har jag undersökt motsvarande fall från en period på ett halvt år (1.10.2024–31.3.2025). Största delen av besluten var lagstridiga. Man kan mycket väl anta att många motsvarande beslut har fattats även under tidigare år.

Enligt statistiken är våld i parrelationer och nära relationer könsrelaterat så att största delen av offren är kvinnor och de misstänkta är män. Myndigheternas försummelser gäller framför allt kvinnor. Denna konstellation får stöd av det material som behandlats i detta beslut, men den visar också att våld i nära relationer även drabbar barn, andra familjemedlemmar och ibland också äldre föräldrar till vuxna barn.

En förundersökning som avslutats felaktigt innebär att brottsmisstanken inte utreds. Detta kan leda till att straffansvaret inte förverkligas och att offret inte får det skydd som vårt straffrättsliga system erbjuder. Ett utomstående ingripande av en myndighet kan ha en särskilt stor betydelse just i fråga om brottslighet som riktar sig mot liv och hälsa i nära relationer. Naturligtvis leder inte alla misstankar till straffrättsliga åtgärder, till exempel på grund av att det inte finns bevis för brottet.

Jag anser att fall där samma undersökningsledare hade fattat flera lagstridiga beslut är särskilt allvarliga.

I mitt beslut gav jag två undersökningsledare en anmärkning i fråga om laglighetsövervakningen. Jag uppmärksammade 29 undersökningsledare på regleringen av åtalsrätten för lindrig misshandel och på omsorgsfullheten vid avslutandet av en förundersökning.

Av de 65 avslutade förundersökningar som jag undersökte återupptog polisinrättningarna 40 förundersökningar efter min begäran om utredning.

Polisstyrelsen har konstaterat att den anser att mängden och arten av de observerade bristerna är mycket otillfredsställande. Polisstyrelsen har delgett alla polisinrättningar sin åsikt. Dessutom har Polisstyrelsen bland annat konstaterat att den i år håller på att uppdatera anvisningen om våld i nära relationer, att utarbeta en handbok för polisenheterna om upprättandet av undersökningsbeslut samt implementera den i utbildningar för polisenheter. Polisstyrelsen har konstaterat också att man inom den närmaste framtiden kommer att fästa särskild uppmärksamhet vid frågan även i enheternas interna kvalitetskontroll och polisens laglighetsövervakning.

Innehåll

Polisens förfarande vid förundersökning av misshandel i nära relationer	1
Sammanfattning.....	2
ÄRENDE.....	5
UTREDNING	5
BESLUT.....	5
1 Rättsnormer	5
2 Bedömning enligt polisinrättning	8
2.1 Polisinrättningen i Helsingfors	8
2.2 Polisinrättningen i Tavastland	15
2.3 Polisinrättningen i Östra Nyland	18
2.4 Polisinrättningen i Östra Finland	19
2.5 Polisinrättningen i Sydöstra Finland	24
2.6 Polisinrättningen i Lappland	26
2.7 Polisinrättningen i Sydvästra Finland	26
2.8 Polisinrättningen i Västra Nyland	32
2.9 Polisinrättningen i Uleåborg	33
2.10 Polisinrättningen i Österbotten	39
2.11 Polisinrättningen i Inre Finland	41
2.12 Ålands polismyndighet	43
3 Slutsatser	44
Antalet felaktiga förundersökningsbeslut.....	44
Motiveringar till förundersökningsbeslut	47
Avslutande av förundersökningar som obetydliga	48
Förundersökningarnas längd	49
Bedömning av undersökningsledarnas förfarande	50
4 Åtgärder	52

ÄRENDE

I en utredning som justitieministeriet publicerade i januari 2025 och som genomfördes av Statistikcentralen granskades våld mot kvinnor i straffprocessen och i vilken grad brottsanmälan förs från polisen vidare till domstolen ([Hantering av våldsbrott mot kvinnor i straffprocessen \(på finska\)](#)), Justitieministeriets publikationer, Utredningar och anvisningar 2025:1).

Utifrån uppgifterna i utredningen hade polisen under åren 2011–2022 avslutat förundersökningar av våld i parrelationer och inom familjen med motiveringen att målsäganden inte yrkar på straff eller har återkallat sitt straffyrkande (utredningen s. 15–16). Även lindrig misshandel i nära relationer har dock redan efter lagändringen som trädde i kraft 2011 hört under allmänt åtal.

För att utreda ärendet ombads Polisstyrelsen lämna in uppgifter till justitiekanslersämbetet om beslut i fråga om brottsbeteckningarna misshandel och lindrig misshandel för perioden 1.10.2024–31.3.2025, som i informationssystemet för polisärenden (Patja) klassificerats som våld i nära relationer och avslutats på grund av att målsäganden inte yrkar straff (kod 06 i Patja) eller målsäganden har återkallat sitt straffyrkande (kod 07 i Patja).

Enligt uppgifterna från Polisstyrelsen var antalet sådana fall sammanlagt 68. Jag började utreda dessa på eget initiativ.

UTREDNING

Polisstyrelsen har avgett ett utlåtande daterat den 8 juli 2025 med bifogade redogörelser och yttranden från underlydande polisinrättningar. Dessutom har Ålands polismyndighet lämnat in de utredningar som jag begärt. Jag har också haft tillgång till undersökningsanmälningar och undersökningsbeslut.

Utöver lagenligheten i avslutandet av förundersökningen gav jag undersökningsledarna i några av de ärenden som jag specificerade i min begäran om utredning möjlighet att uttala sig även om förundersökningens längd, valet av brottsbeteckning eller huruvida motiveringarna till förundersökningsbeslutet var tillräckliga.

BESLUT

1 Rättsnormer

Enligt 2 § 3 mom. i grundlagen (731/1999) skall all utövning av offentlig makt bygga på lag. I all offentlig verksamhet skall lag noggrant iakttas.

Enligt 7 § 1 mom. i grundlagen har alla rätt till liv och till personlig frihet, integritet och trygghet.

Enligt 118 § i grundlagen svarar en tjänsteman för att hans eller hennes ämbetsåtgärder är lagliga.

Enligt 3 kap. 3 § 1 mom. i förundersökningslagen (805/2011) ska förundersökningsmyndigheten göra förundersökning när det på grund av anmälan till den eller annars finns skäl att misstänka att ett brott har begåtts.

Om åklagaren får väcka åtal för brott endast på yrkande av målsäganden (målsägandebrott), görs förundersökning enligt 3 kap. 4 § 1 mom. i förundersökningslagen bara om målsäganden har underrättat förundersökningsmyndigheten eller åklagaren om att målsäganden yrkar straff för den som är skyldig till brottet. Om målsäganden återtar sitt straffyrkande, skall undersökningen läggas ned.

Enligt 2 kap. 2 § 1 mom. i förundersökningslagen leds förundersökningen av en undersökningsledare, som är en sådan anhållningsberättigad tjänsteman som avses i 2 kap. 9 § i tvångsmedelslagen (806/2011).

Misshandel enligt 21 kap. 5 § i strafflagen (578/1995) är inte ett målsägandebrott.

Med stöd av 21 kap. 16 § i strafflagen (441/2011) är inte heller målsägandens straffyrkande en förutsättning för väckande av åtal för lindrig misshandel enligt 21 kap. 7 § i strafflagen, om gärningen har riktat sig mot 1) en person som är yngre än arton år, 2) gärningsmannens make eller tidigare make, syskon, släkting i rakt upp- eller nedstigande led eller den som har eller har haft gemensamt hushåll med gärningsmannen, eller mot någon annan person som annars är eller har varit närstående till gärningsmannen på grund av ett med dessa jämförbart personligt förhållande, eller 3) en person på grund av hans eller hennes arbetsuppgifter och gärningsmannen inte hör till arbetsplatsens personal.

I fråga om 2 punkten konstateras i regeringens proposition att frågan om en nära relation inte är bunden till att man bor tillsammans, utan även partner som bor skilt kan omfattas av paragrafens tillämpningsområde. Eftersom det finns många olika slag av personliga relationer som innebär att en person står nära en annan, är det inte möjligt att göra upp en fullständig förteckning över dem. Typiskt för en nära relation är att det finns ett känslomässigt band till den andra personen. Bevisfrågorna när det gäller arten av en relation kommer att avgöras i rättspraxis, utom i de situationer som nämns uttryckligen i det föreslagna momentet. ([RP 78/2010 rd](#) s. 24–25).

Den föreslagna 2 punkten gäller också situationer där förövaren och offret tidigare har haft en nära relation, även om detta kanske inte längre kan anses vara fallet vid tidpunkten när gärningen begås. Bestämmelsen kunde således bli tillämplig vid tvistiga och långvariga separationer där situationen tillspetsats till lindrig misshandel. Det går dock inte att ange exakt hur tidsfaktorn ska påverka bedömningen av relationens natur. Som nära relationer ska dock inte anses vanliga vänskaps- och kamratrelationer i samband med skolgång, studier eller fritid, trots att parterna även här kan ha känslor av närhet, beroende och sårbarhet, och inte heller t.ex. bekantskaper på Internet ([RP 78/2010 rd](#) s. 24–25).

Bakgrunden till en lagstiftningslösning som avviker från annan lindrig misshandel är särdrag i anslutning till våld i nära relationer, som skiljer våldet från vanlig misshandelsbrottslighet. I regeringens proposition ([RP 78/2010 rd](#) s. 8–9) beskrevs ärendet bland annat på följande sätt:

”Flera undersökningar visar att särskilt partnervåldet karakteriseras av att våldet upprepas och blir grövre för varje gång. Offret förmår sällan själv bryta den onda cirkeln. Partnervåldet har ofta pågått länge innan det över huvud taget anmäls till polisen. - -

Misshandel av en närstående person är särskilt klandervärd, eftersom offret i en nära relation ofta är synnerligen sårbart och det inbördes förtroende- och beroendeförhållandet mellan personerna gör att gärningen upplevs som ännu mer uppskakande och kränkande. Misshandel i en nära relation kan även om den är lindrig leda till att den drabbade konstant känner sig hotad och ångestfull. Gärningarna begås i allmänhet också i det gemensamma hemmet, som borde vara en trygg plats för vila och rekreation. I misshandel i en nära relation ingår ofta psykisk eller fysisk kontroll och underkuvande från den ena partens sida, oberoende av kön. Misshandeln påverkar också de övriga familjemedlemmarna. - -

Även lindrigt våld kan om det pågår under en lång tid orsaka en kris och ett trauma hos offret. Offrets självkänsla och självrespekt kan påverkas så att han eller hon kanske inte förmår fatta rationella beslut om sitt eget liv.”

Enligt 3 kap. 11 § 1 mom. i förundersökningslagen ska förundersökning göras utan ogrundat dröjsmål.

Enligt 11 kap. 1 § 1 mom. i förundersökningslagen ska det fattas ett skriftligt beslut om att en förundersökning inte görs, att den läggs ned med stöd av 3 kap. 9 § 1 mom. eller 10 eller 10 a § och att den avslutas utan att saken lämnas till åklagarens prövning. Detsamma gäller andra liknande förundersökningsbeslut som kan påverka en parts rättigheter, intressen eller skyldigheter. Enligt 2 mom. ska av det beslut som avses i 1 mom. framgå 1) den myndighet som fattat

beslutet och beslutstidpunkten, 2) parterna, 3) saken, 4) grunderna för beslutet och de bestämmelser som tillämpats, 5) innehållet i beslutet, och 6) kontaktuppgifter om den förundersökningstjänsteman som lämnar ytterligare information.

Enligt 5 kap. 3 § 1 mom. i förundersökningslagen ska förundersökningsmyndigheten så som ärendets art eller omfattning förutsätter underrätta åklagaren om omständigheter som hänför sig till förundersökningen och förundersökningsåtgärderna och om undersökningens framskridande i övrigt. Om förundersökningsmyndigheten har underrättat åklagaren om ett brott som har kommit för undersökning, ska undersökningsledaren innan förundersökningen avslutas höra åklagaren om ärendet har utretts tillräckligt väl enligt vad som föreskrivs i 1 kap. 2 §. Detta gäller när ärendets art och omfattning kräver att åklagaren hörs eller när det är meningen att förundersökningen avslutas utan att ärendet överlämnas till åklagaren. Bestämmelser om skyldigheten att underrätta om användning av tvångsmedel finns i tvångsmedelslagen.

2 Bedömning enligt polisinrättning

2.1 Polisinrättningen i Helsingfors

1) 5500/R/-/23

Kriminalöverkommissarie A som fungerat som undersökningsledare har 23.10.2024 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel, eftersom målsäganden inte har något straffyrkande och det är fråga om ett målsägandebrott.

Målsäganden har varit den brottsmisstänktes svåger (makens bror), så det är inte fråga om ett släktskapsförhållande enligt 21 kap. 16 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen. I fråga om mer avlägsna släktingar kräver den närhet som paragrafen förutsätter särskilda grunder för relationen som inte har framkommit i ärendet.

Eftersom det enligt undersökningsledarens bedömning inte var fråga om våld i en nära relation, har klassificeringen som våld i nära relationer i informationssystemet för polisärenden varit felaktig.

I ärendet hade polisanmälan registrerats 22.6.2023 och beslutet om utredning av ärendet fattats 23.10.2024. Förundersökningen pågick i 1 år och 4 månader, vilket i förhållande till ärendets art är relativt länge. Jag har dock ingen anledning att kritisera förundersökningens längd, eftersom en betydande del av de omständigheter som påverkar undersökningens längd förklaras av den tid som använts för medlingsprocessen.

2) 5500/R/-/23

Tre brott misstänkts i ärendet, varav ett har gällt våld i en nära relation. Således har anmälan klassificerats som våld i nära relationer i informationssystemet för polisärenden. I de två andra brotten som ingår i samma undersökningsanmälan har det inte varit fråga om våld i nära relationer och ärendena har avslutats på grund av att målsäganden inte har framställt något straffyrkande. Till följd av detta har undersökningsanmälan lyfts fram i de uppgifter som Polisstyrelsen lämnat som ett ärende som klassificerats som våld i nära relationer och som har avslutats på grund av att målsäganden inte har framställt något straffyrkande. Ärendet föranleder inga åtgärder från min sida i detta avseende.

I min begäran om utredning hade jag också fäst uppmärksamhet vid förundersökningens längd.

Brottsanmälan i ärendet hade registrerats 29.6.2023 och i fråga om lindrig misshandel i en nära relation hade beslutet om att avsluta förundersökningen med stöd av 3 kap. 9 § i förundersökningslagen fattats 18.3.2025. Efter min begäran om utredning har ärendet ännu tagits upp till ny utredning och en framställning om begränsning av förundersökningen har lämnats till åklagaren 12.5.2025.

Utifrån uppgifterna i undersökningsanmälan kontaktade polisen målsäganden strax efter att brottsanmälan gjorts sommaren 2023, då målsäganden berättade om händelserna och yrkade straff för gärningsmannen. Polisen har dock inte vidtagit några åtgärder före januari 2025, då målsäganden förhörde. Då ville målsäganden inte längre berätta något om händelserna.

Enligt polisinrättingens utredning har förundersökningens längd påverkats av att utredningsgruppen hade prioriterat andra förundersökningar, vars allvarlighetsgrad och utredningsintresse bedömdes vara högre än i detta ärende. Enligt 3 kap. 11 § i förundersökningslagen får förundersökningsåtgärderna när omständigheterna förutsätter det ställas i angelägenhetsordning.

Förundersökning har inte gjorts utan ogrundat dröjsmål på det sätt som förutsatts i 3 kap. 11 § i förundersökningslagen. Förundersökningen har i regel tagit lång tid sett till ärendets art och omfattning. Det är anmärkningsvärt att förundersökningen har pågått under en avsevärd lång tid utan några åtgärder. Slutligen har framställningen om begränsning av förundersökningen till åklagaren gjorts först mycket nära preskriptionen av åtalsrätten.

På det sätt som konstateras nedan i mitt beslut riktar jag mina åtgärder på grund av fördröjda förundersökningar till polisinrättningarna i stället för till enskilda undersökningsledare.

Kriminalkommissarie B som fungerat som undersökningsledare har 26.10.2024 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande och det är fråga om ett målsägandebrott.

I ärendet har relationen mellan parterna varit oklar. På basis av undersökningsanmälan har det varit fråga om någon typ av närmare relation än vanligt och detta hade polisen insett. Enligt undersökningsledarens utredning hade polisinsrättningens grupp för våld i nära relationer kontaktat målsäganden och utifrån de uppgifter som närmare beskrivits i utredningen bedömt att det inte var fråga om våld i en nära relation. Ärendet hade överförts till polisinsrättningen för utredning som misshandel av normalgraden mellan vuxna.

Fastställandet av parternas relation och därmed åtalsrätten för det brott som ska utredas har i fallet varit förknippat med sådana juridiska frågor på basis av vilka undersökningsledaren skulle ha haft skäl att göra en anmälan till åklagaren enligt 5 kap. 1 § i förundersökningslagen. På basis av det material som jag har tillgång till har jag dock inga grunder att anse att undersökningsledaren har överskridit sin prövningsrätt när han kom till den slutsatsen att parterna inte har haft en nära relation enligt 21 kap. 16 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen. Klassificeringen av våld i nära relationer i datasystemet är dock felaktig, eftersom ärendet inom polisen slutligen inte bedömdes vara våld i en nära relation.

I min begäran om utredning hade jag också bett att man skulle fästa uppmärksamhet vid valet av den misstänkta brottsbeteckningen.

Den som gjort en brottsanmälan hade i sin begäran om utredning meddelat att det skulle ha förekommit flera misshandelsfall, i samband med vilka gärningsmannen bland annat hade sparkat i benet och hållit fast så hårt runt halsen att offret inte har fått tillräckligt med syre. Dessutom uppgav offret att det också varit fråga om en situation där gärningsmannen har slagit ner offret på marken. Enligt undersökningsanmälan hade offret också berättat om dödshot som gärningsmannen skickat. Ärendet hade utretts som lindrig misshandel. Delvis har händelser som anmälaren berättat undersökts även vid en annan polisinsrättning.

Misshandel är ett brott vars grundform är fysiskt våld mot någon annan. Brottsrekvisitet för misshandel förutsätter inte att konsekvenser uppstår, även om sådana i allmänhet är förknippade med fysiskt våld. I rättslitteraturen har det konstaterats att typiska misshandelshandlingar i praktiken är knytnävar eller sparkar. Lindrigare former av misshandel är att gripa tag i eller knuffa en person. Av de misshandelsfall som begåtts genom strypning har det däremot konstaterats att det knappast finns anledning att bedöma dem som lindrig misshandel med beaktande av hur farligt gärningssättet är (Lappi-Seppälä m.fl. Rikosoikeus. Alma Talent 2022 s. 612 och 635). Enligt högsta domstolen är det allmänt känt att strypning kan vara livsfarlig ([Högsta domstolen 2019:106](#) punkt 28).

De gärningar som beskrivs i undersökningsbeslutet och brottsanmälan har inneburit sparkande på kroppen, och våld har också riktats mot huvudet och halsen och orsakat målsäganden svårigheter att få syre. Gärningarna har varit sådana som i regel bedöms som misshandel. Av motiveringarna till förundersökningsbeslutet framgår inte hur undersökningsledaren vid bedömningen av brottsbeteckningen utöver de skador som orsakats målsäganden även hade beaktat det gärningssätt för den gärning som undersöktes. Av motiveringarna till kriminalkommissariens beslut framgår inte tillräckliga grunder för varför gärningarna i detta fall skulle ha bedömts endast som lindrig misshandel.

Polisstyrelsen har i sitt utlåtande konstaterat att gärningarna enligt den snarare kan anses uppfylla det normala rekvisitet för misshandel.

4) 5500/R/–/24

Enligt utredningen hade bara ett utkast till beslut gjorts i informationssystemet för polisärenden, vilket undersökningsledaren inte har godkänt eller kvitterat. Ärendet har uppenbarligen hamnat på Polisstyrelsens lista på grund av att beslutet var i form av ett utkast.

Ärendet föranleder inga åtgärder från min sida.

5) 5500/R/–/24

Det har varit fråga om misshandel mellan partner, där den ena har varit misstänkt för misshandel och den andra för lindrig misshandel. Den misstänkta misshandeln har förts till åtalsprövning 28.9.2024, men undersökningsledaren hade fattat beslut om att avsluta förundersökningen av den lindriga misshandeln på grund av att målsäganden hade återkallat sitt straffyrkande.

Kriminalkommissarie C som fungerat som undersökningsledare har i sin redogörelse konstaterat att han inte har märkt klassificeringsanteckningen våld i nära relationer och att detta har varit ett mänskligt fel från hans sida. Han hade därför felaktigt avslutat brottsbeteckningen lindrig misshandel som målsägandebrott.

Kriminalkommissarie C har förfarit lagstridigt i ärendet när han avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsägandens straffyrkande återkallats, även om det inte var fråga om ett målsägandebrott. Parternas nära relationer hade framkommit mycket tydligt i undersökningsanmälan, där händelserna har beskrivits med formuleringarna "misstänks ha misshandlat sin flickvän" och "anmälaren hade blivit misshandlad av sin pojkvän".

Av utredningarna framgår att undersökningsledarens fel i detta fall slutligen inte orsakade någon skada, eftersom även brottsbeteckningen lindrig misshandel av okänd anledning hade gått till åklagarens åtalsprövning tillsammans med brottsbeteckningen misshandel. Den slumpmässiga tekniska omständigheten i informationssystemet som förhindrade en skada i ärendet undanröjer dock inte det felaktiga i undersökningsledarens förfarande och dennes ansvar.

Undersökningsledaren har efter min begäran om utredning korrigerat det felaktiga beslutet om lindrig misshandel.

6) 5500/R/-/24

I anmälan finns tre ärendeslag, av vilka två handlar om en nära relation. Således har anmälan klassificerats som våld i nära relationer i informationssystemet för polisärenden. Den tredje brottsbeteckningen har gällt lindrig misshandel där parterna inte har en nära relation på det sätt som avses i 21 kap. 9 § i strafflagen. Till denna del har utredningen avslutats på grund av att målsäganden inte har yrkat straff.

Inget lagstridigt förfarande har framkommit i ärendet.

7) 5500/R/-/24

Målsäganden i en misstänkt lindrig misshandel har varit den brottsmisstänktes förälder.

Kriminalkommissarie D som fungerat som undersökningsledare har 15.11.2024 fattat beslut om att avsluta förundersökningen eftersom målsäganden inte har något straffyrkande och det är fråga om ett målsägandebrott. Kriminalkommissarie D har i sin redogörelse konstaterat att han tolkat lagen felaktigt i ärendet. Han hade inte beaktat att det inte var fråga om ett målsägandebrott.

Kriminalkommissarie D har förfarit lagstridigt i ärendet när han avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande, även om det inte var fråga om ett målsägandebrott.

Förundersökningen har återupptagits efter min begäran om utredning.

8) 5500/R/-/24

En anmälan har gjorts till nödcentralen om att en kvinna på gatan eventuellt har utsatts för våld i en nära relation. Kvinnan har berättat för polisen som kom till platsen att hennes före detta

pojkvän misshandlat henne. Kvinnan har dock inte velat berätta sin ex-partners namn och hans identitet har inte kunnat fastställas.

Kriminalkommissarie E som fungerat som undersökningsledare har 27.1.2025 fattat beslut om att avsluta förundersökningen eftersom målsäganden inte har något straffyrkande och det är fråga om ett målsägandebrott.

Kriminalkommissarie E har förfarit lagstridigt i ärendet när han avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande, även om det inte var fråga om ett målsägandebrott.

Förundersökningen har återupptagits efter min begäran om utredning. Kriminalkommissarien har 14.5.2025 fattat ett beslut enligt 3 kap. 13 § i förundersökningslagen om att avbryta förundersökningen, eftersom den misstänkta gärningsmannen inte har kunnat identifieras. I motiveringen till beslutet konstateras att förundersökningen inleds på nytt om gärningsmannen identifieras eller om man på annat sätt får mer information i ärendet.

9) 5500/R/-/24

Ärendet har omfattat misshandel av normalgraden mellan makar och förts till åtalsprövning på behörigt sätt. Således har anmälan klassificerats som våld i nära relationer i informationssystemet för polisärenden. I anmälan har dessutom en brottsmisstanke om lindrig misshandel registrerats, där mannen har gett sig på en granne som kommit för att hjälpa offret. Utredningen av denna brottsmisstanke har avslutats på grund av att målsäganden inte yrkade straff, eftersom det inte var fråga om en nära relation.

Inget lagstridigt förfarande har framkommit i ärendet.

Enligt utredningarna skulle den som utrett ärendet själv ha registrerat och kvitterat förundersökningsbeslutet i informationssystemet för polisärenden i strid med polisinrättingens anvisningar. Jag har tagit upp förfarandet i anslutning till beslutsfattande för separat utredning.

10) 5500/R/-/25

En anmälan hade gjorts till nödcentralen om att ex-mannen hade misshandlat anmälaren. Polispatrullen har besökt bostaden och offret har berättat om mannens våld. Följande dag har offret meddelat polisen att hon inte vill yrka straff för sin före detta man på grund av händelsen.

Kriminalkommissarie D som fungerat som undersökningsledare har 17.1.2025 fattat beslut om att avsluta förundersökningen av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande och det är fråga om ett målsägandebrott.

Kriminalkommissarien som fungerade som undersökningsledare har i sin redogörelse konstaterat att efter att ha bekantat sig med tolkningen i regeringens proposition om våld som klassificeras som våld i nära relationer verkar det som om det hade varit tydligare att behandla relationen som en nära relation. Polisnärheten i Helsingfors har i sitt utlåtande konstaterat att det hade varit motiverat att behandla ärendet som ett våldsbrott i en nära relation. Även Polisstyrelsen har i sitt utlåtande förenat sig med polisnärhetens åsikt om att det har varit fråga om en sådan nära relation som avses i 21 kap. 16 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen. Utifrån det material jag har tillgång till bedömde jag saken på samma sätt. Det har varit fråga om en gärning riktad mot en tidigare make/maka/partner. Det har inte varit fråga om ett vanligt vänskaps- eller kamratrelation, utan om en sådan nära relation som avses i 21 kap. 16 § i strafflagen.

Kriminalkommissarie D har förfarit lagstridigt när han avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande, även om det inte var fråga om ett målsägandebrott.

Förundersökningen har återupptagits efter min begäran om utredning.

11) 5500/R/-/25

I ärendet har det förekommit våld mellan makar och båda är misstänkta för lindrig misshandel.

Kriminalkommissarie B som fungerat som undersökningsledare har 28.3.2025 fattat beslut om att avsluta förundersökningen eftersom målsäganden inte har något straffyrkande och det är fråga om ett målsägandebrott.

Kriminalkommissarie B har förfarit lagstridigt när han avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande, även om det inte var fråga om ett målsägandebrott.

Efter min begäran om utredning återupptogs förundersökningen i ärendet.

På basis av vad som framgick av ärendet hade utredaren gett parterna en muntlig anmärkning även om den ena brottsmisstänkta inte ens hade erkänt förfarandet och förundersökningen inte hade avslutats med stöd av 3 kap. 9 § i förundersökningslagen. Jag har tagit upp detta ärende för separat utredning.

Sammanfattning: Polisinrättningen i Helsingfors

Föremål för min begäran om utredning var 11 förundersökningar vid polisinrättningen i Helsingfors. I fem fall hade förundersökningen av lindrig misshandel i en nära relation avslutats lagstridigt på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande eller hade återkallat sitt straffyrkande. Efter min begäran om utredning återupptog polisinrättningen förundersökningen i fyra fall. I ett fall hade en lindrig misshandel trots ett felaktigt beslut redan tidigare överförs till åklagarens åtalsprövning.

2.2 Polisinrättningen i Tavastland

12) 5590/R/-/23

I ärendet har det funnits två brottsbeteckningar, av vilka den ena har gällt våld i nära relationer. Således har anmälan klassificerats som våld i nära relationer i informationssystemet för polisärenden. I ärendet som gällde våld i nära relationer har undersökningsledaren gjort en framställning till åklagaren om att förundersökningen ska begränsas och förundersökningen har avslutats genom åklagarens beslut. Till denna del finns det ingen anledning att vidta åtgärder i ärendet.

Kriminalkommissarie F som fungerat som undersökningsledare för den andra ärendepunkten har 1.10.2024 avslutat förundersökningen eftersom målsäganden inte yrkar straff. Beslutet har varit lagenligt, eftersom det i ärendet inte har varit fråga om en nära relation. Jag har dock fäst uppmärksamhet vid beslutets motiveringar.

Eftersom avgörandet har grundat sig på entydig lagstadgad avsaknad av åtalsrätt kan motiveringarna till förundersökningsbeslutet i sig vara knapphändiga. I det förundersökningsbeslut som behandlades hade man dock inte på något sätt beskrivit händelseuppgifterna i det ärende som utreddes. Då framgår det inte av motiveringarna hur de tillämpliga bestämmelserna är bundna uttryckligen till fakta i det aktuella fallet. Enligt min åsikt hade det också varit motiverat att i beslutet lyfta fram att det endast har gällt den andra ärendepunkten.

Kriminalkommissarie F som fungerat som undersökningsledare har i sin redogörelse konstaterat att när han granskat ärendet i efterhand anser han att det i fortsättningen finns skäl att förbättra skrivtekniken i beslut om dylika ärenden. Jag delger honom mina uppfattningar om motiveringen av förundersökningsbeslutet.

Dessutom hade min uppmärksamhet fästs vid förundersökningens längd. Brottanmälan hade registrerats 29.6.2023. Undersökningsbeslutet för den ärendepunkten har fattats 1.10.2024. I fråga om den andra ärendepunkten har åklagaren föreslagits begränsa ärendet 4.10.2024.

Förundersökningen har pågått i cirka 1 år och 8 månader, vilket i princip redan är en lång tid i förhållande till ärendets art och omfattning. På basis av undersökningsanmälan hade inga undersökningsåtgärder vidtagits i ärendet efter att brottsanmälan registrerats tills målsäganden hade hörts cirka 1 år och 8 månader efter att begäran om utredning gjordes. Förundersökning har inte gjorts utan ogrundat dröjsmål på det sätt som förutsätts i 3 kap. 11 § i förundersökningslagen. På det sätt som konstateras nedan i mitt beslut riktar jag mina åtgärder till polisinsättningen när det handlar om fördröjda förundersökningar.

13) 5590/R/–/24

I ärendet är det fråga om brott mellan sambor, av vilka en brottsrubricering har varit lindrig misshandel. Efter medling i ärendet har parterna inte haft några yrkanden på varandra.

Kriminalkommissarie G som fungerat som undersökningsledare har 9.10.2024 fattat beslut om att avsluta förundersökningarna av lindrig misshandel eftersom målsägandena inte yrkar straff. Kriminalkommissarien har i sin redogörelse konstaterat att hon fattat beslutet av oaktsamhet. Detta borde inte ha skett eftersom lindrig misshandel mellan sambor är ett brott som hör under allmänt åtal.

Kriminalkommissarie G har förfarit lagstridigt när hon avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande, även om det inte var fråga om ett målsägandebrott.

Enligt undersökningsanmälan hade målsäganden bland annat berättat att den brottsmisstänkte hade gripit tag i målsäganden i kragen med strypgrepp. Våld mot halsen nämns inte alls i undersökningsbeslutet. Således framgår det inte av motiveringarna till undersökningsbeslutet hur undersökningsledaren hade bedömt dess innebörd för den brottsbeteckning som utretts. En gärning som riktas mot huvud- och halsområdet kan snarare uppfylla rekvisitet för misshandel av normalgraden.

Efter min begäran om utredning återupptogs förundersökningen i ärendet.

14) 5590/R/–/24

Ärendet gäller lindrig misshandel av en partner.

Kriminalöverkommissarie H som fungerat som undersökningsledare har 15.11.2024 fattat beslut om att avsluta förundersökningen eftersom målsäganden inte yrkar straff. I sin redogörelse

har H konstaterat att han av någon anledning inte hade märkt att det var fråga om våld i en nära relation när han kvitterade beslutet.

Kriminalöverkommissarie H har förfarit lagstridigt när han avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande, även om det inte var fråga om ett målsägandebrott.

Efter min begäran om utredning återupptogs förundersökningen i ärendet.

15) 5590/R/-/24

Det har funnits flera punkter i ärendet, av vilka en del har handlat om våld i nära relationer. Således har anmälan klassificerats som våld i nära relationer i informationssystemet för polisärenden. Misstanken om brott som skett i en nära relation har skickats till åklagaren för åtalsprövning. Förfarandet har varit lagenligt.

Till övriga delar har kriminalkommissarie F som fungerat som undersökningsledare 19.2.2025 fattat beslut om att avsluta förundersökningen eftersom det har varit fråga om ett målsägandebrott och målsäganden inte yrkar straff.

Eftersom avgörandet har grundat sig på entydig lagstadgad avsaknad av åtalsrätt kan motiveringarna till förundersökningsbeslutet i sig vara knapphändiga. I det förundersökningsbeslut som behandlades hade man dock inte på något sätt beskrivit exempelvis händelseuppgifterna i det ärende som utreddes. Då framgår det inte av motiveringarna hur de tillämpliga bestämmelserna är bundna uttryckligen till fakta i det aktuella fallet.

Kriminalkommissarie F som fungerat som undersökningsledare har i sin redogörelse konstaterat att när han granskat ärendet i efterhand anser han att det i fortsättningen finns skäl att förbättra skrivtekniken i beslut om dylika ärenden. Jag delger honom mina uppfattningar om motiveringen av förundersökningsbeslutet.

16) 5590/R/-/24

Kriminalkommissarie I som fungerat som undersökningsledare har 20.1.2025 fattat beslut om att avsluta förundersökningen av lindrig misshandel eftersom det har varit fråga om ett målsägandebrott och målsäganden inte yrkar straff.

Enligt vad som antecknats i undersökningsanmälan hade en man knuffat omkull en kvinna vid en restaurang. Ärendet hade registrerats som våld i nära relationer i informationssystemet för

polisärenden. Enligt polisinrättningens utredning hade dessutom den brottsmisstänkte och målsäganden enligt vad som antecknats i undersökningspromemorian tidigare varit i ett parförhållande. Av undersökningsledarens redogörelse framgår inte att han skulle ha lagt märke till någon av de här sakerna när han fattade beslutet.

Kriminalkommissarie I har förfarit lagstridigt när han avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande, även om det inte var fråga om ett målsägandebrott.

Efter min begäran om utredning återupptogs förundersökningen i ärendet.

Sammanfattning: Polisinrättningen i Tavastland

Föremål för min begäran om utredning var fem förundersökningar vid polisinrättningen i Tavastland. I tre fall hade förundersökningen av lindrig misshandel i en nära relation avslutats lagstridigt på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande eller hade återkallat sitt straffyrkande. Efter min begäran om utredning återupptog polisinrättningen dessa förundersökningar.

2.3 Polisinrättningen i Östra Nyland

17) 5560/R/-/23

Ärendet gäller två fall av lindrig misshandel. I det ena brottet som undersöktes har parterna haft en nära relation. Således har anmälan klassificerats som våld i nära relationer i informationssystemet för polisärenden. Däremot har parterna inte haft en nära relation i det andra misstänkta brottet. Kriminalkommissarien som fungerade som undersökningsledare har avslutat utredningen eftersom målsäganden inte hade något straffyrkande. Inget lagstridigt förfarande har framkommit i ärendet.

18) 5560/R/-/24

Förundersökningen pågår fortfarande. Ärendet hade framkommit i materialet om avslutade förundersökningar uppenbarligen på grund av ett beslutsutkast som gjorts i informationssystemet.

Sammanfattning: Polisinrättningen i Östra Nyland

Föremål för min begäran om utredning var två förundersökningar vid polisinrättningen i Östra Nyland. Inget lagstridigt förfarande har framkommit i dessa.

2.4 Polisinrättningen i Östra Finland

19) 5740/R/-/23

Det har bland annat varit fråga om lindrig misshandel, och kriminalkommissarie J som fungerat som förundersökningsledare har avslutat förundersökningen 12.11.2024 eftersom målsäganden inte yrkade straff.

Ärendet hade i datasystemet klassificerats som våld i nära relationer. Kriminalkommissarien har i sin redogörelse konstaterat att anteckningen i klassificeringsuppgifterna är felaktig. Enligt honom har det inte varit fråga om våld i nära relationer, så han har kunnat avsluta förundersökningen av lindrig misshandel efter att målsäganden återkallat sitt straffyrkande. Kriminalkommissarien har beklagat felet i klassificeringsuppgiften och konstaterat att han borde ha märkt det när förundersökningen avslutades.

På basis av utredningen har fastställandet av parternas inbördes förhållande lämnat rum för tolkning. Målsäganden har i förhöret talat om den misstänkta personen bland annat som "halv-bekant" och "tidigare vän". Fastställandet av parternas relation och åtalsrätten för det brott som ska utredas har i fallet varit förknippat med sådana juridiska frågor på grund av vilka undersökningsledaren skulle ha haft skäl att göra en anmälan till åklagaren enligt 5 kap. 1 § i förundersökningslagen. Det hade varit motiverat att göra en anmälan särskilt med tanke på att polisinrättningen enligt utredningen har behandlat flera ärenden som gäller samma parter.

Jag delger undersökningsledaren min uppfattning.

På basis av det material som jag har tillgång till har jag dock ingen anledning att anse att undersökningsledaren har överskridit sin prövningsrätt när han bedömde att parterna inte har haft en nära relation enligt 21 kap. 16 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen.

Om förundersökningens längd konstaterar jag att polisanmälan hade registrerats 20.6.2023 och att undersökningsbeslutet fattades 12.11.2024. Förundersökningen har pågått i sammanlagt cirka 1 år och 5 månader. Förundersökningen har pågått länge i förhållande till ärendets art.

Polisinrättningen i Östra Finland har i sitt utlåtande konstaterat att det verkar som om förundersökningen inte övervakades av någon och inte heller utvärderades under det första halvåret i fråga om vilka utredningsåtgärder som behövs. Såsom polisinrättningen har konstaterat i sitt utlåtande ska registreringarna i informationssystemet motsvara verkligheten. Ledningen av en förundersökning kan inte ha ett så oklart tillstånd att ingen i själva verket övervakar att förundersökningen genomförs utan dröjsmål och på behörigt sätt.

Jag riktar mina åtgärder i fråga om den fördröjda förundersökningen till polisinrättningen.

20) 5740/R/–/23

Kriminalkommissarie K som fungerat som undersökningsledare har 20.11.2024 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande och det är fråga om ett målsägandebrott.

Redan av uppgifterna i undersökningsanmälan har det framgått att parterna har varit ett frångilt par, som dock vid tidpunkten för händelsen ännu hade bott i samma bostad. Parternas relation har tydligt varit en nära relation enligt 21 kap. 16 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen där lindrig misshandel hör under allmänt åtal. Undersökningsledaren har i sin redogörelse konstaterat att hon litat på utredarens ord i ärendet att det var fråga om ett frångilt par. Hon har konstaterat att ärendet borde ha förts till åklagaren för avgörande och konstaterat att man i fortsättningen fäster noggrannare uppmärksamhet vid begreppet före detta par.

Kriminalkommissarie K har förfarit lagstridigt när hon avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande, även om det inte var fråga om ett målsägandebrott.

Efter min begäran om utredning återupptogs förundersökningen i ärendet.

21) 5740/R/–/24

Kriminalöverkommissarie L som fungerat som undersökningsledare har 21.3.2025 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande och det är fråga om ett målsägandebrott.

Kriminalöverkonstapel L har förfarit lagstridigt. Redan av undersökningsanmälan har det tydligt framgått att parterna har varit i ett parförhållande i flera år och fortfarande är i ett parförhållande. Det har inte varit fråga om ett målsägandebrott.

Undersökningsledaren har i sin redogörelse konstaterat att beslutet om att avsluta undersökningen nu bedömts vara felaktigt.

Det är också värt att notera att målsäganden inte i något skede hade återkallat sina yrkanden. Målsäganden var inte villig att utreda ärendet och svarade inte på polisens försök att kontakta målsäganden. På denna grund kan man dock inte dra slutsatser om målsägandens inställning till sitt straffyrkande.

Enligt undersökningsanmälan handlade gärningen om att den misstänkte skulle ha slagit målsäganden med knytnäven i huvudet och strypt målsäganden. Det har varit fråga om våld som i rättspraxis normalt bedöms som misshandel. I undersökningsbeslutet hade man inte motiverat varför gärningen i detta fall borde ha undersökts som lindrig misshandel.

Efter min begäran om utredning återupptogs förundersökningen i ärendet.

22) 5740/R/-/24

Kriminalkommissarie M som fungerat som undersökningsledare har 19.12.2024 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande och det är fråga om ett målsägandebrott.

Kriminalkommissarie M har förfarit lagstridigt i ärendet. Målsäganden i den lindriga misshandeln har varit den misstänktes partner. Undersökningsledaren har inte kunnat fatta ett förundersökningsbeslut på den grunden att målsäganden inte yrkar straff. Det är inte fråga om ett målsägandebrott.

Kriminalkommissarien har i sin redogörelse konstaterat att han i ärendet har fattat ett rättvist och riktigt beslut som de facto inte kränker någons rätt eller fördel. Han har konstaterat att beslutet grundar sig på att målsäganden inte har utrett ärendet och på basis av detta förhör var det också oklart om hela misshandeln överhuvudtaget hade skett. Vidare konstaterar kriminalkommissarien att han även i efterhand bedömer att han är av den uppfattningen att ett eventuellt avgörande av åklagaren inte skulle ha förändrat ärendets faktiska slutresultat. Å andra sidan har kriminalkommissarien dock konstaterat att om han anses ha handlat felaktigt medger han sitt fel. Han konstaterar att han dock inte avsiktligt har underlåtit att följa lagen i ärendet. Det är ett mänskligt misstag som han är mycket harmsen och ledsen över.

En myndighet kan inte grunda sitt beslut på andra grunder än de som föreskrivs i lag. Undersökningsledarens beslut har varit klart lagstridigt. Polisen är varken åklagare eller domstol. Om undersökningsledaren ansåg sig ha haft förutsättningar att fatta ett annat undersökningsbeslut i ärendet, borde han ha fattat ett motiverat beslut i stället för att ha fattat ett uppenbart lagstridigt beslut.

Enligt undersökningsanmälan handlade gärningen om en brottsmisstanke om att en man skulle ha slagit sin flickvän i huvudet. En utomstående person hade observerat händelsen och hittat kvinnan i en snövall. När det gäller att slå mot huvudet är det fråga om sådant våld som i rättspraxis normalt bedöms som misshandel. I undersökningsbeslutet hade man inte motiverat varför en sådan gärning i detta fall borde ha undersökts som lindrig misshandel.

Polisinrättningen har efter min begäran om utredning meddelat att ärendet nu i första hand utreds som misshandel.

23) 5740/R/-/24

Kriminalöverkommissarie L som fungerat som undersökningsledare har 19.10.2024 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande och det är fråga om ett målsägandebrott. I motiveringarna till förundersökningsbeslutet hade undersökningsledaren framfört att målsäganden beskrev slagen som "klat-schande".

Parterna hade enligt egen utsago tillbringat endast några dagar tillsammans. På basis av det material som jag har tillgång till har jag ingen anledning att anse att undersökningsledaren har överskridit sin prövningsrätt när han bedömde att parterna inte har haft en nära relation enligt 21 kap. 16 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen och har avslutat förundersökningen efter att målsäganden återkallat sitt straffyrkande. Klassificeringen av ärendet i datasystemet har varit felaktigt.

24) 5740/R/-/24

Kriminalöverkommissarie L som fungerat som undersökningsledare har 21.3.2025 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande och det är fråga om ett målsägandebrott.

Kriminalöverkonstapel L har förfarit lagstridigt i ärendet. Parterna är syskon och därför har den lindriga misshandeln inte varit ett målsägandebrott. Kriminalöverkonstapeln har i sin redogörelse medgett att beslutet om att avsluta undersökningen bedömt i efterhand har fattats felaktigt.

Enligt utredningen i ärendet har målsäganden inte kunnat nås innan förundersökningsbeslutet fattades, utan man har kommit fram till slutresultatet på den grunden att målsäganden inte tidigare har haft yrkanden i motsvarande situationer och det sannolikt kommer att vara så även i detta fall. Avsaknad av målsägandens straffyrkande och avslutande av en förundersökning kan dock inte grundas på en sådan slutsats. Undersökningsledaren har i sin redogörelse medgett att förfarandet var felaktigt.

Efter min begäran om utredning återupptogs förundersökningen i ärendet.

25) 5740/R/-/24

Enligt undersökningsanmälan hade anmälaren berättat att hennes tidigare pojkvän knuffat omkull henne på gatan och orsakat skador. Ett initiativ till medling har tagits till medlingsbyrån i

ärendet. Parterna har meddelat medlingsbyrån att de kommit överens om saken sinsemellan. Kriminalöverkommissarie L som fungerat som undersökningsledare har 14.1.2025 fattat beslut om att avsluta förundersökningen av lindrig misshandel eftersom målsäganden har återkallat sitt straffyrkande.

I motiveringarna till förundersökningsbeslutet redogörs endast för innehållet i 3 kap. 4 § i förundersökningslagen. Utifrån detta kan man inte dra slutsatser om vilka fakta beslutet grundar sig på och hur dessa har påverkat avgörandet i ärendet. Av förundersökningsbeslutets motiveringar framgår inte på något sätt till exempel hur undersökningsledaren hade bedömt relationen mellan parterna. Av motiveringarna till beslutet kan man inte dra slutsatser om varför den före detta pojkvännens lindriga misshandel som beskrivs i undersökningsanmälan skulle vara ett målsä- gande brott.

Av undersökningsledarens redogörelse framgår inte heller att man angående parternas relation skulle ha utrett ens hur länge de hade sällskapat eller när sällskapandet hade upphört. Således är det inte endast fråga om brister i förundersökningsbeslutets motiveringar. I förundersökningen har man inte ens utrett parternas relation så att undersökningsledaren skulle ha kunnat bedöma åtalsrätten på ett giltigt sätt.

26) 5740/R/-/25

Enligt undersökningsanmälan hade anmälaren flera gånger ringt nödcentralen och berättat att den före detta maken hade luggat henne och inte gått med på att lämna bostaden. Kvinnan har väntat på polisen i trappuppgången eftersom hon inte vågat gå hem.

Kriminalöverkommissarie N som fungerat som undersökningsledare har 10.1.2025 fattat beslut om att avsluta förundersökningen av lindrig misshandel eftersom målsäganden har återkallat sitt straffyrkande. I sin redogörelse har kriminalöverkonstapeln konstaterat att beslutet grundar sig på att parterna hade skilt sig över 10 år tidigare och inte bodde tillsammans.

Även om det har funnits utrymme för tolkning i fråga om parternas relation, har kriminalöverkonstapel N:s beslut med beaktande av parternas relation grundat sig på en lagstridig grund. Såsom även polisinrättningen har konstaterat i sitt utlåtande har det varit uppenbart att parterna trots skilsmässan har haft en uppenbart nära relation. Det har inte varit fråga om ett vanligt vänskaps- eller kamratrelation, utan om en sådan nära relation som avses i 21 kap. 16 § i strafflagen. Detta har fått stöd bland annat av att det enligt kvinnans berättelse är vanligt att den före detta maken vistas i hennes bostad. Kvinnan hade också berättat att det är vanligt att den tidigare maken är våldsam när han är berusad. Paret har ett gemensamt myndigt barn.

Efter min begäran om utredning har förundersökningen i ärendet återupptagits. Undersökningsledaren har gjort en framställning till åklagaren om begränsning av förundersökningen och distriktsåklagaren har bestämt att förundersökningen ska avslutas.

Sammanfattning: Polisnärheten i Östra Finland

Föremål för min begäran om utredning var åtta förundersökningar vid polisnärheten i Östra Finland. I fem fall hade förundersökningen av misstänkt lindrig misshandel i en nära relation avslutats lagstridigt på grund av att målsäganden inte yrkade straff. Efter min begäran om utredning återupptogs förundersökningarna.

I ett fall hade parternas relation inte utretts i förundersökningen så att åtalsrätten hade kunnat bedömas. Utifrån polisnärhetens utlåtande har även detta förundersökningsbeslut tagits upp till ny bedömning vid polisnärheten. När utlåtandet gavs pågick fortfarande den nya bedömningen och eventuella åtgärder.

2.5 Polisnärheten i Sydöstra Finland

27) 5620/R/-/24

Kriminalöverkommissarie O som fungerat som undersökningsledare har 20.11.2024 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden har återkallat sitt straffyrkande.

Kriminalöverkonstapel O har förfarit lagstridigt i ärendet. Undersökningsledaren har inte kunnat fatta ett förundersökningsbeslut på den grunden att målsäganden inte yrkar straff eftersom det inte är ett målsägandebrott. Till och med i undersökningsledarens eget förundersökningsbeslut konstateras uttryckligen att gärningen har riktat sig mot sambon.

I sin redogörelse har undersökningsledaren framfört att han beslutat att avsluta förundersökningen eftersom målsäganden hade uttryckt sin fasta vilja att avstå från sitt straffyrkande och fallet är relativt obetydligt i en helhetsbedömning.

En myndighet kan inte grunda sitt beslut på andra grunder än de som föreskrivs i lag. Undersökningsledarens beslut har grundat sig på en klart lagstridig grund. Om undersökningsledaren bedömer att det till exempel finns förutsättningar för en framställning om begränsning av förundersökningen i ärendet, ska undersökningsledaren göra en motiverad framställning till åklagaren i stället för att avsluta ärendet på lagstridig grund.

I undersökningsbeslutet anges att målsäganden berättat att maken/makan knuffat omkull målsäganden och slagit målsäganden med knytnäven i ansiktet. Det är fråga om våld som i rättspraxis normalt bedöms som misshandel. Enligt min åsikt framgår det av motiveringen till kriminalkommissariens beslut inte tillräckliga grunder för varför gärningen har undersökts endast som lindrig misshandel.

Efter min begäran om utredning har förundersökningen i ärendet återupptagits.

28) 5620/R/-/24

Överkonstapel O som fungerat som undersökningsledare har 9.11.2024 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte yrkade straff.

Utifrån utredningen har beslutet varit ändamålsenligt, men klassificeringsuppgiften i datasystemet är felaktig. Eftersom det enligt undersökningsledarens bedömning inte var fråga om våld i en nära relation, har ärendets klassifikation som våld i nära relationer varit felaktig i informationssystemet för polisärenden.

29) 5620/R/-/24

En ömsesidig misshandel i en nära relation har undersökts i ärendet. Kriminalöverkonstapel P som fungerat som undersökningsledare har gjort en framställning till åklagaren om begränsning av förundersökningen av en misstänkt misshandel och avslutat förundersökningen av lindrig misshandel 17.1.2025 eftersom målsäganden har återkallat sitt straffyrkande.

Kriminalöverkonstapel P har förfarit lagstridigt när han avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande, även om det inte var fråga om ett målsägandebrott.

I sin redogörelse har kriminalöverkonstapeln konstaterat att det har skett någon form av tankeavbrott. Han har konstaterat att efter att ha fått begäran om utredning har han diskuterat ärendet med distriktsåklagaren och att han gör en framställning om begränsning av förundersökningen av lindrig misshandel på samma grunder som för misshandeln.

30) 5620/R/-/24

Kriminalöverkonstapel Q har beslutat att inte göra en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte yrkar straff.

I sin redogörelse har undersökningsledaren medgett att han fattat fel beslut i ärendet. Han har i brådskan missat hänvisningen i undersökningsanmälan om att gärningen riktat sig mot en partner. Undersökningsledaren har konstaterat att han har tagit upp ärendet till ny utredning.

Kriminalöverkonstapel Q har förfarit lagstridigt när han avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande, även om det inte var fråga om ett målsägandebrott.

Efter min begäran om utredning har förundersökningen i ärendet återupptagits.

Sammanfattning: Polisnärheten i Sydöstra Finland

Föremål för min begäran om utredning var fyra förundersökningar vid polisnärheten i Sydöstra Finland. I tre fall hade förundersökningen av misstänkt lindrig misshandel i en nära relation avslutats lagstridigt på grund av att målsäganden inte yrkade straff eller hade återkallat sitt straffyrkande. Efter min begäran om utredning återupptogs förundersökningarna.

2.6 Polisnärheten i Lappland

31) 5800/R/–/24

Polisnärheten i Lappland har 24.1.2025 fattat ett beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte yrkar straff. Beslutet har varit lagstridigt. Utifrån uppgifterna i undersökningsanmälan har det varit fråga om en gärning riktad mot en sambo.

Kriminalkommissarie R har i sin redogörelse konstaterat att han ansvarar för beslutet och konstaterat att beslutet tyvärr inte har varit lagenligt i detta fall. I sin redogörelse har han berättat att han litat på utredarens beslutsförslag i ärendet och på basis av det varit i den tron att det skulle ha varit fråga om ett målsägandebrott.

Utredningen av ärendet har återupptagits efter min begäran om utredning.

2.7 Polisnärheten i Sydvästra Finland

32) 5650/R/–/24

Ärendet gäller två fall av lindrig misshandel. I det ena ärendet har parterna haft en nära relation. Således har anmälan klassificerats som våld i nära relationer i informationssystemet för polisärenden. I det andra ärendet har parterna inte haft en nära relation och utredningen av det har

kriminalkommissarien som fungerat som undersökningsledare avslutat eftersom målsäganden inte har något straffyrkande. Inget lagstridigt förfarande har framkommit i ärendet.

33) 5650/R/-/24

Ärendet gäller två fall av lindrig misshandel. I den ena misshandeln som undersöktes har parterna haft en nära relation. Således har anmälan klassificerats som våld i nära relationer i informationssystemet för polisärenden. I det andra ärendet som undersökts har parterna inte haft en nära relation och utredningen av det har kriminalkommissarien som fungerat som undersökningsledare avslutat eftersom målsäganden inte har något straffyrkande. Inget lagstridigt förfarande har framkommit i ärendet.

34) 5650/R/-/24

Kriminalöverkommissarie S som fungerat som undersökningsledare har 28.10.2024 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har framställt något straffyrkande.

Kriminalöverkommissarie S har förfarit lagstridigt när han avslutade förundersökningen av lindrig misshandel till följd av att målsäganden inte hade något straffyrkande, även om det inte var fråga om ett målsägandebrott. Det har inte varit fråga om ett målsägandebrott eftersom parterna har varit en förälder och dennes barn.

Undersökningsledaren som fattade beslutet har i sitt utlåtande konstaterat att släktskapsförhållandet inte har framgått av undersökningsanmälan. Jag kan dock inte instämma i detta. Redan i undersökningsanmälan har det framkommit att parterna har samma efternamn. Dessutom har det berättats att målsäganden kommit till sitt "gamla hem" och att den förälder som var närvarande berättat om händelserna "på samma sätt som sin son". Ärendet hade också klassificerats som våld i nära relationer i informationssystemet för polisärenden. Utifrån dessa uppgifter borde undersökningsledaren ha fäst uppmärksamhet vid parternas nära relation.

Utredningen av ärendet har återupptagits efter min begäran om utredning.

35) 5650/R/-/24

I ärendet misstänks en man ha slagit sin maka med öppen hand. Kriminalöverkonstapel T som fungerat som undersökningsledare har 4.12.2024 fattat beslut om lindrig misshandel att förundersökning inte inleds eftersom målsäganden inte yrkar straff.

Kriminalöverkonstapel T har förfarit lagstridigt när han avslutade förundersökningen av lindrig misshandel till följd av att målsäganden inte hade något straffyrkande, även om det inte var fråga om ett målsägandebrott.

Utredningen av ärendet har återupptagits efter min begäran om utredning.

36) 5650/R/–/24

Beslutet om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel som fattades vid polisinrättningen i Sydvästra Finland 4.10.2024 är lagstridigt. Förundersökningen har inte kunnat avslutas på den grunden att målsäganden inte yrkar straff, eftersom det inte är fråga om ett målsägandebrott med beaktande av parternas nära relation. I ärendet är det fråga om en brottsmisstanke där den misstänkta gärningsmannen är en tidigare make.

Jag har som ett separat ärende att utreda tagit upp beslutsförfarandet för förundersökningsbeslut.

Utredningen av ärendet har återupptagits efter min begäran om utredning.

37) 5650/R/–/24

Det har varit fråga om en brottsmisstanke där en man enligt anmälan till nödcentralen hade strypt anmälaren i parternas gemensamma bostad. Kriminalkommissarie U som fungerat som undersökningsledare har 13.11.2024 fattat beslut om att avsluta förundersökningen av lindrig misshandel eftersom målsäganden har återkallat sitt straffyrkande. I motiveringen till undersökningsbeslutet har det framförts att målsäganden inte hade åsamkats skador och enligt målsäganden var den mycket kortvariga strypningen inte särskilt kraftig.

Kriminalkommissarie U har förfarit lagstridigt när han avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande. Inte ens som lindrig misshandel har det varit fråga om ett målsägandebrott med tanke på parternas nära relation.

I sin redogörelse har undersökningsledaren konstaterat att det utifrån utredningen i ärendet hade konstaterats att det inte var förenligt med målsägandens intresse att föra ärendet vidare till åklagaren. En myndighet kan dock inte grunda sitt beslut på andra grunder än de som föreskrivs i lag. Undersökningsledarens beslut har varit klart lagstridigt.

Polisinrättningen har meddelat att ärendet har återupptagits för ny utredning och att gärningen i första hand utreds som misshandel.

38) 5650/R/-/24

Kriminalöverkonstapel V har 2.11.2024 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande.

Kriminalöverkonstapel V har förfarit lagstridigt när han avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande. Det är fråga om en brottsmisstanke där den lindriga misshandeln misstänks ha riktats mot maken/makan. Förundersökningen har inte kunnat avslutas på de grunder som anges i beslutet. I motiveringarna till undersökningsbeslutet hade undersökningsledaren uttryckligen konstaterat att parterna bor tillsammans och att de är ett par.

V som fungerat som undersökningsledare har i sin redogörelse konstaterat att han anser att den egentliga förundersökningen inte borde återupptas. Han har konstaterat att ärendet borde avslutas på obetydlighetsgrund, om något brott ens har begåtts i ärendet. I sin redogörelse har V dock inte uttalat sig om varför han i ärendet hade fattat ett avgörande som inte grundade sig på lag, även om han ansåg att han också hade haft lagenliga grunder för att avsluta ärendet.

Polisinrättningen har meddelat att ärendet har återupptagits för ny utredning.

39) 5650/R/-/24

Kriminalöverkonstapel V har 22.11.2024 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande.

Kriminalöverkonstapel V har förfarit lagstridigt när han avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande. Det är fråga om en brottsmisstanke där misshandeln misstänks ha riktat sig mot maken/makan. Förundersökningen har inte kunnat avslutas på de grunder som anges i beslutet. I motiveringarna till undersökningsbeslutet hade undersökningsledaren uttryckligen till och med konstaterat att parterna är ett par.

V som fungerat som undersökningsledare har i sin redogörelse konstaterat att han anser att den egentliga förundersökningen inte borde återupptas. Ärendet skulle avslutas med motiveringen att det är obetydligt. V har dock inte uttalat sig om varför han i ärendet hade fattat ett avgörande som inte grundade sig på lag, även om han ansåg att han också hade haft lagenliga grunder för att avsluta ärendet.

Enligt undersökningsledarens förundersökningsbeslut har det handlat om slag med knytnäven i ansiktet, fasthållande runt halsen och spottande. Enligt motiveringarna till undersökningsbeslutet hade den misstänkte berättat "på samma sätt som uppgifterna i anmälan". Uppenbarligen hade den misstänkte alltså till och med erkänt dessa gärningar. Av undersökningsbeslutets motiveringar framkommer inte tillräckliga grunder för varför en sådan gärning borde ha bedömts endast som lindrig misshandel.

Polisinrättningen har meddelat att ärendet har återupptagits för ny utredning och att gärningen i första hand utreds som misshandel.

40) 5650/R/-/24

Kriminalöverkonstapel W har 12.12.2024 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande.

Enligt undersökningsanmälan hade nödcentralen fått i uppdrag att gå in i en bostad där det hördes mycket gräl. Enligt det som antecknats i undersökningsanmälan har mannen berättat för polispatrullen i bostaden att det hade uppstått ett gräl med sambon. I informationssystemet för polisärenden har ärendet registrerats som våld i nära relationer.

Kriminalöverkonstapeln som fungerat som undersökningsledare har i sin redogörelse berättat att parternas adresser hade utretts i befolkningsdatasystemet och att utredaren dessutom hade diskuterat parternas tillstånd i parförhållandet med målsäganden. I den här diskussionen har det inte framkommit att det skulle ha funnits ett "långvarigt parförhållande" mellan parterna.

I ärendet har det funnits utrymme för tolkning i fråga om parternas relation, vilket undersökningsledaren hade insett. För bedömningen av relationens art, och därmed åtalsrätten, hade hon inhämtat uppgifter om relationen även av parterna. Jag har ingen anledning att bedöma att undersökningsledaren har överskridit sin prövningsrätt i ärendet när hon kom fram till att det inte var fråga om en nära relation.

Enligt min uppfattning har definitionen av parternas relation och därmed åtalsrätten för det brott som ska undersökas ändå varit förknippat med sådana juridiska frågor på grund av vilka undersökningsledaren skulle ha haft skäl att göra en underrättelse till åklagaren enligt 5 kap. 1 § i förundersökningslagen. Dessutom har klassificeringen av ärendet som våld i nära relationer i datasystemet varit felaktig eftersom ärendet inom polisen slutligen inte bedömdes vara våld i en nära relation.

Dessutom anser jag att undersökningsledaren redan i sitt förundersökningsbeslut noggrannare borde ha lyft fram utredningen om parternas relation och den rättsliga bedömning som hon gjort

av den. Således skulle det redan i undersökningsbeslutet ha varit klart vilka omständigheter hennes bedömning hade grundat sig på.

41) 5650/R/–/24

Kriminalöverkonstapel V har 17.2.2025 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande.

Kriminalöverkonstapel V har förfarit lagstridigt när han avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande. Det är fråga om en brottsmisstanke där misshandeln misstänks ha riktat sig mot maken/makan. I motiveringarna till undersökningsbeslutet hade undersökningsledaren uttryckligen konstaterat att det var fråga om våld i en nära relation.

V som fungerat som undersökningsledare har i sin redogörelse konstaterat att han anser att den egentliga förundersökningen inte borde återupptas. Ärendet skulle avslutas med motiveringen att det är obetydligt. V har dock inte uttalat sig om varför han i ärendet hade fattat ett avgörande som inte grundade sig på lag, även om han ansåg att han också hade haft lagenliga grunder för att avsluta ärendet.

Polisinrättningen har meddelat att ärendet har återupptagits och att det i första hand utreds som misstänkt misshandel.

42) 5650/R/–/24

I ärendet är det fråga om två lindriga misshandelsfall där parterna har haft en nära relation i det ena fallet. Således har anmälan klassificerats som våld i nära relationer i informationssystemet för polisärenden. I det andra ärendet som utretts har parterna inte haft en nära relation och kriminalkommissarien som fungerat som undersökningsledare har avslutat förundersökningen i det ärendet eftersom målsäganden inte har något straffyrkande och det är fråga om ett målsägandebrott. Inget lagstridigt förfarande har framkommit i ärendet.

43) 5650/R/–/25

Kriminalöverkonstapel S har 27.3.2025 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande.

Det har förekommit tolkningsutrymme i fråga om parternas relation, vilket har identifierats av undersökningsledaren. Parterna hade bott i ett samboförhållande, men därefter redan i flera år åtskilda.

Jag har ingen anledning att anse att undersökningsledaren har överskridit sin prövningsrätt när han med de uppgifter han inhämtat kommit fram till att det inte längre var fråga om en nära relation. Klassificeringen av ärendet som våld i nära relationer i informationssystemet är dock felaktig, eftersom ärendet inom polisen slutligen inte bedömdes vara våld i en nära relation.

Sammanfattning: Polisnärheten i Sydvästra Finland

Föremål för min begäran om utredning var tolv förundersökningar vid polisnärheten i Sydvästra Finland. I sju fall hade förundersökningen av misstänkt lindrig misshandel i en nära relation avslutats lagstridigt på grund av att målsäganden inte yrkade straff eller hade återkallat sitt straffyrkande. Efter min begäran om utredning återupptogs förundersökningarna.

2.8 Polisnärheten i Västra Nyland

44) 5530/R/-/24

I ärendet har två fall av misshandel och en lindrig misshandel undersökts. I ärendet som gäller misshandel har parterna varit syskon. Således har anmälan klassificerats som våld i nära relationer i informationssystemet för polisärenden. I ärendet som gäller lindrig misshandel har parterna inte haft en nära relation. Kriminalkommissarien som fungerade som undersökningsledare har avslutat den utredningen eftersom målsäganden inte har yrkat straff och det är fråga om ett målsägandebrott.

Ärendet föranleder inga åtgärder från min sida.

45) 5530/R/-/24

Kriminalkommissarie X har 28.2.2025 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande.

Det är fråga om en brottsmisstanke där misshandeln misstänks ha riktat sig mot maken/makan. Kriminalkommissarie X har förfarit lagstridigt när han avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande, även om det inte var fråga om ett målsägandebrott. I sin redogörelse har han konstaterat att det skett ett fel i beslutsfattandet och att han tagit upp ärendet till ny utredning.

46) 5530/R/-/24

Förundersökningen pågår fortfarande. Inget förundersökningsbeslut har ännu fattats i ärendet.

47) 5530/R/-/25

Kriminalöverkonstapel Y har 17.3.2025 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande. Enligt utredningen var det inte fråga om en nära relation, så beslutet är korrekt.

Motiveringarna till förundersökningsbeslutet har dock varit bristfällig eftersom man i motiveringarna inte alls beskrev vilka händelser det var fråga om i ärendet som utreddes. Efter min begäran om utredning har undersökningsledaren på eget initiativ kompletterat beslutets motiveringar.

Dessutom hade ärendet i informationssystemet för polisärenden felaktigt klassificerats som våld i nära relationer. Undersökningsledaren har konstaterat att han av misstag inte märkt klassificeringsinformationen och korrigerat klassificeringen efter min begäran om utredning.

48) 5530/R/-/25

I ärendet har man utrett misshandel och lindrig misshandel. I ärendet som gäller misshandel har parterna haft en nära relation. Således har anmälan klassificerats som våld i nära relationer i informationssystemet för polisärenden. I ärendet som gäller lindrig misshandel har parterna dock inte haft en nära relation. Kriminalkommissarien som fungerade som undersökningsledare har avslutat den utredningen eftersom målsäganden inte har yrkat straff och det är fråga om ett målsägandebrott. Inget lagstridigt förfarande har framkommit i ärendet.

Sammanfattning: Polisnrättningen i Västra Nyland

Föremål för min begäran om utredning var fem förundersökningar vid polisnrättningen i Västra Nyland. I ett fall hade förundersökningen av misstänkt lindrig misshandel i en nära relation avslutats lagstridigt på grund av att målsäganden inte yrkade straff eller hade återkallat sitt straffyrkande. Efter min begäran om utredning återupptogs förundersökningen.

2.9 Polisnrättningen i Uleåborg

49) 5770/R/-/22

Kriminalkommissarie Z har 21.3.2025 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel och olaga hot eftersom målsäganden inte har något straffyrkande.

Det är fråga om en brottsmisstanke där misshandeln misstänks ha riktat sig mot maken/makan och således har det inte varit fråga om ett målsägandebrott. Kriminalkommissarie Z har förfarit lagstridigt när hon avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande. Kriminalkommissarie Z har inte heller när hon fattat beslutet upptäckt att åtalsrätten för lindrig misshandel redan hade preskriberats.

I ärendet hade en brottsanmälan registrerats 18.6.2022, som också var gärningsdagen för det misstänkta brottet. Polisen hade hösten 2022 vidtagit förundersökningsåtgärder och målsäganden hade förhörts i december 2022. Förundersökningen slutfördes dock inte då. Därefter har förundersökningen pågått i två år utan några åtgärder. Åtalsrätten för lindrig misshandel har preskriberats i juni 2024.

Förundersökning har inte gjorts utan ogrundat dröjsmål på det sätt som förutsätts i förundersökningslagen. Förfarandet i ärendet blir allvarligare på grund av att åtalsrätten för lindrig misshandel har preskriberats till följd av fördröjningen.

Ärendet hade överförts till undersökningsledaren, kriminalkommissarie Z, 14.3.2025, då åtalsrätten för lindrig misshandel redan hade preskriberats. Jag riktar mina åtgärder i fråga om den fördröjda förundersökningen till polisinrättningen.

50) 5770/R/-/23

Kriminalkommissarie Å har 13.1.2025 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsägandena inte har något straffyrkande.

Det är fråga om en brottsmisstanke där misshandeln enligt undersökningsanmälan misstänks ha riktat sig mot maken/makan och således har det inte varit fråga om ett målsägandebrott. Kriminalkommissarie Å har förfarit lagstridigt när han avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande.

I sin redogörelse har undersökningsledaren lyft fram omständigheterna i fallet i fråga och bland annat konstaterat att man inte skulle komma att få bevis för åtalsprövning i ärendet. Undersökningsledaren har dock inte egentligen uttalat sig om varför han hade fattat ett beslut som inte grundade sig på lag, även om han ansåg att det fanns förutsättningar för att avsluta förundersökningen på någon annan laglig grund.

Enligt information från Polisstyrelsen har ärendet efter min begäran om utredning återupptagits för ny utredning och utreds som normal misshandel.

Förundersökningen har inte genomförts utan obefogat dröjsmål på det sätt som lagen förutsätter. Nödcentralen hade fått en anmälan om ärendet den dag då brottet skedde, 25.2.2023, när polispatrullen som gick till bostaden registrerade brottsanmälan. Följande utredningsåtgärder har enligt vad som antecknats i undersökningsanmälan vidtagits först 4.11.2024, när polisen har kontaktat parterna per telefon.

Jag riktar mina åtgärder i fråga om den fördröjda förundersökningen i ärendet till polisinrättningen. Till undersökningsledaren som fattat förundersökningsbeslutet hade ärendet överförts först 9/2024, då förundersökningen redan hade pågått i 1,5 år utan åtgärder.

51) 5770/R/–/23

Kriminalöverkonstapel Å har 27.10.2024 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande.

Det är fråga om en brottsmisstanke där misshandeln misstänks ha riktat sig mot den misstänktes egen förälder och således har det inte varit fråga om ett målsägandebrott. Kriminalkommissarie Å har förfarit lagstridigt när han avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande.

I sin redogörelse har undersökningsledaren konstaterat att målsäganden hade en klar vilja att inte yrka straff. Han har dock konstaterat att han är beredd att ta emot klander, eftersom ärendet enligt lagen borde ha överlämnats till åklagaren för prövning.

Förundersökning har inte heller gjorts med den snabbhet som lagen förutsätter. Undersökningsanmälan har registrerats 5.3.2023, den dag då det misstänkta brottet begicks. Utifrån uppgifterna i undersökningsanmälan har inga åtgärder vidtagits i förundersökningen 4/2023–9/2024. Det har inte framkommit något godtagbart skäl till att förundersökningen fördröjts. Kritiken gäller till denna del inte den undersökningsledare som fattat förundersökningsbeslutet, eftersom ärendet hade överförts till honom först 3.9.2024. Förundersökningen hade redan då pågått i 1,5 år utan åtgärder.

Jag riktar mina åtgärder i fråga om den fördröjda förundersökningen i ärendet till polisinrättningen.

52) 5770/R/–/23

Kriminalkommissarie Z har 11.10.2024 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande.

Det är fråga om en brottsmisstanke där misshandeln misstänks ha riktat sig mot en partner. Förundersökningen av lindrig misshandel har inte kunnat avslutas på de grunder som anges i beslutet, vilket undersökningsledaren själv har konstaterat i sin redogörelse. Kriminalkommissarie Z har förfarit lagstridigt när hon avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande.

Förundersökning har inte heller gjorts med den snabbhet som lagen förutsätter. Brottanmälan har registrerats på händelsedagen 1.7.2023, men beslutet har fattats först 11.10.2024. Det har inte framkommit något godtagbart skäl till dröjsmålet.

53) 5770/R/-/23

Kriminalkommissarie Å har 15.1.2025 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande.

Det är fråga om en brottsmisstanke där misshandeln misstänks ha riktat sig mot maken/makan. Förundersökningen har inte kunnat avslutas på de grunder som anges i beslutet. Kriminalkommissarie Å har förfarit lagstridigt när han avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande.

Undersökningsledaren har i sin redogörelse lyft fram omständigheterna i fallet i fråga. I sin redogörelse har han dock egentligen inte uttalat sig om varför han hade fattat ett beslut som inte grundade sig på lag.

Brottanmälan hade registrerats 9.9.2023. På basis av undersökningsanmälan hade polisen kontaktat målsäganden först efter ett år, i september 2024, vilket med tanke på ärendet natur och att det var fråga om våld i en nära relation inte anses vara acceptabelt. Enligt brottanmälan till polisen hade mannen i den situation som utreddes bland annat hotat att döda sin maka med en kniv i handen.

Förundersökning har inte heller gjorts med den snabbhet som lagen förutsätter. Till denna del riktas klander inte mot den undersökningsledare som fattat förundersökningsbeslutet eftersom förundersökningen hade fördröjts avsevärt redan innan ärendet överfördes till honom.

54) 5770/R/-/24

Kriminalkommissarie Å har 15.1.2025 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande.

Det är fråga om en brottsmisstanke där en förälder misstänks ha strypt sitt myndiga barn. Förundersökningen har inte kunnat avslutas på de grunder som anges i beslutet eftersom det inte är fråga om ett målsägandebrott. Kriminalkommissarie Å har förfarit lagstridigt när han avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande.

I sin redogörelse har undersökningsledaren lyft fram omständigheterna i fallet, men inte egentligen uttalat sig om varför han fattat ett beslut som inte grundar sig på lag.

Av undersökningsbeslutets motiveringar framgår inte heller tillräckliga grunder för varför strypningen i detta fall skulle ha bedömts endast som lindrig misshandel.

Polisinrättningen har i sitt utlåtande konstaterat att utredningen nu har återupptagits under beteckningen misshandel.

55) 5770/R/-/24

Kriminalöverkonstapel Ö har 23.10.2024 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande. I sin redogörelse har han konstaterat att fallet var så obetydligt i sitt slag att det med beaktande av omständigheterna och helheten var möjligt att avsluta ärendet genom undersökningsledarens eget beslut. Enligt undersökningsledaren skulle det redan utifrån tidigare erfarenheter ha varit omöjligt att få bevis i förundersökningen. Undersökningsledaren har konstaterat att samma situationer har upprepats mellan parterna.

Det är fråga om en brottsmisstanke där misshandeln misstänks ha riktat sig mot gärningsmannens förälder. Förundersökningen har inte kunnat avslutas på de grunder som anges i beslutet eftersom det inte är fråga om ett målsägandebrott. Kriminalkommissarie Ö har förfarit lagstridigt när han avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande.

Polisinrättningen har i sitt utlåtande efter min begäran om utredning konstaterat att den förordnat att en förundersökning ska utföras.

56) 5770/R/-/24

Kriminalkommissarie Å har 28.1.2025 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande. I sin redogörelse har undersökningsledaren konstaterat att det inte finns någon utredning i ärendet eftersom parterna har gett sig av till sitt hemland där ingen utredning fås som handräckning.

De omständigheter som undersökningsledaren framfört hindrar inte att undersökningsledarens beslut har grundat sig på klart lagstridiga grunder. Det är fråga om en brottsmisstanke där en förälder misstänks ha misshandlat sitt barn och barnet å sin sida sin förälder. Det har varit fråga om en nära relation som avses i 21 kap. 16 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen och dessutom har en gärning riktat sig mot en person under 18 år och därför har den lindriga misshandeln inte heller varit ett målsägandebrott. Kriminalkommissarie Å har förfarit lagstridigt när han avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande.

I sin redogörelse har undersökningsledaren egentligen inte uttalat sig om varför han hade fattat ett beslut som inte grundade sig på lag i stället för att till exempel göra en framställning om begränsning till åklagaren, även om han ansåg att han hade förutsättningar för det.

Ärendet har återupptagits efter min begäran om utredning.

57) 5770/R/–/24

Kriminalkommissarie Å har 28.12.2024 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande.

Det är fråga om en brottsmisstanke där misshandeln misstänks ha riktat sig mot en tidigare make/maka. I kriminalkommissariens undersökningsbeslut har han till och med uttryckligen konstaterat att det är fråga om våld i en nära relation. Kriminalkommissarie Å har förfarit lagstridigt när han avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande.

Undersökningsledaren har i sin redogörelse lyft fram omständigheterna i fallet i fråga. I sin redogörelse har han dock inte uttalat sig om varför han hade fattat ett beslut som inte grundade sig på lag.

Polisinrättningen har i sitt utlåtande efter min begäran om utredning konstaterat att den förordnat att en förundersökning ska utföras.

58) 5770/R/–/25

Kriminalöverkonstapel AA som fungerat som undersökningsledare har 20.2.2025 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande.

I sin redogörelse har undersökningsledaren bland annat hänvisat till att klassificeringen i ärendet har varit felaktig och att parterna inte har haft någon nära relation.

Definitionen av parternas relation har utifrån de uppgifter som antecknats i undersökningsanmälan lämnat rum för tolkning. Av undersökningsledarens redogörelse framgår inte att man i förundersökningen skulle ha utrett parternas relation till exempel genom att fråga dem själva om deras relation.

Ärendet har inte utretts i förundersökningen på det sätt som lagen förutsätter innan förundersökningen avslutats.

Enligt undersökningsanmälan skulle den misstänkte ha bankat målsägandens huvud mot väggen och golvet. I undersökningsbeslutet har denna omständighet inte framförts och det framgår inte av motiveringarna till beslutet varför gärningen skulle bedömas endast som lindrig misshandel.

Utredningen av ärendet har återupptagits efter min begäran om utredning.

Sammanfattning: Polisnärheten i Uleåborg

Föremål för min begäran om utredning var tio förundersökningar vid polisnärheten i Uleåborg. I nio fall hade förundersökningen av misstänkt lindrig misshandel i en nära relation avslutats lagstridigt på grund av att målsäganden inte yrkade straff eller hade återkallat sitt straffyrkande. I ett fall hade dessutom parternas relation inte utretts tillräckligt i förundersökningen. Efter min begäran om utredning återupptogs förundersökningarna i åtta ärenden. Förundersökningar återupptogs inte i två ärenden eftersom åtalsrätten för det misstänkta brottet redan hade preskriberats.

2.10 Polisnärheten i Österbotten

59) 5710/R/-/23

Flera lindriga misshandelsfall där parterna har varit syskon har undersökts i ärendet. Kriminalöverkonstapel AB som fungerat som undersökningsledare har 25.11.2024 fattat beslut om att avsluta förundersökningen eftersom målsäganden inte har straffyrkanden.

Kriminalöverkonstapel AB har förfarit lagstridigt när hon avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande. Förundersökningen har inte kunnat avslutas på de grunder som anges i beslutet eftersom det inte är fråga om ett målsägandebrott.

Polisanmälan hade registrerats 1.7.2023 och undersökningsbeslutet fattades 25.11.2024. Förundersökningen hade inte heller gjorts med den snabbhet som lagen förutsätter. Ärendet har inte heller efter min begäran om utredning tagits upp till ny utredning eftersom åtalsrätten för lindrig misshandel då redan hade preskriberats.

60) 5710/R/-/23

Kriminalkommissarie AC som fungerat som undersökningsledare har 13.2.2025 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande.

Det är fråga om en brottsmisstanke där misshandeln misstänks ha riktat sig mot en partner. Förundersökningen har inte kunnat avslutas på de grunder som anges i beslutet eftersom det inte är fråga om ett målsägandebrott. Kriminalkommissarie AC har förfarit lagstridigt när han avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande.

Undersökningsledaren har i sin redogörelse konstaterat att ett felaktigt beslut av misstag har fattats på föredragning av utredaren. Brottmålet har tagits upp till ny utredning.

61) 5710/R/-/24

I ärendet fattades 19.1.2025 ett beslut om att avsluta förundersökningen av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte yrkade straff.

Det är fråga om en brottsmisstanke där misshandeln misstänks ha riktat sig mot en sambo. Förundersökningen har inte kunnat avslutas på de grunder som anges i beslutet eftersom det inte är fråga om ett målsägandebrott.

Polisinrättningen har i sitt utlåtande konstaterat att utredningen nu har återupptagits.

Kriminalkommissarien som fungerat som undersökningsledare har i sin redogörelse konstaterat att beslutet skulle ha fattats av en annan person med undersökningsledarens inloggningsuppgifter. I fråga om detta fortsätter jag att utreda ärendet på eget initiativ.

62) 5710/R/-/24

I ärendet har man utrett misshandel och lindrig misshandel. I ärendet som gäller misshandel har parterna haft en nära relation. Således har anmälan klassificerats som våld i nära relationer

i informationssystemet för polisärenden. I ärendet som gäller lindrig misshandel har parterna dock inte haft en nära relation. Kriminalkommissarie AD som fungerat som undersökningsledare för utredningen har avslutat den utredningen eftersom målsäganden inte har yrkat straff. Till denna del har inget lagstridigt förfarande framkommit i ärendet.

Motiveringarna till förundersökningsbeslutet om lindrig misshandel är dock bristfälliga. Även om ett sådant beslut inte kräver några omfattande motiveringar, borde man ändå ens på något sätt ha beskrivit vad det misstänkta brottet handlade om.

63) 5710/R/–/25

Kriminalkommissarie AE som fungerat som undersökningsledare har 25.3.2025 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande.

Det framgår inte direkt av händelse- och partsförhållandena i undersökningsanmälan att det är fråga om partner som sällskapar eller är i en parrelation. Polispatrullen hade dock klassificerat undersökningsanmälan som våld i en nära relation. Dessutom bekräftar polispatrullens anteckningar i undersökningspromemorian för sin del parternas nära relation och att det är fråga om våld i en nära relation. Jag har också fått se dessa anteckningar i undersökningspromemorian.

Kriminalkommissarie AE har förfarit lagstridigt när han avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande. Förundersökningen har inte kunnat avslutas på de grunder som anges i beslutet eftersom det inte är fråga om ett målsägandebrott.

Efter min begäran om utredning har polisinrättningen återupptagit utredningen av ärendet.

Sammanfattning: Polisinrättningen i Österbotten

Föremål för min begäran om utredning var fem förundersökningar vid polisinrättningen i Österbotten. I fyra fall hade förundersökningen av misstänkt lindrig misshandel i en nära relation avslutats lagstridigt på grund av att målsäganden inte yrkade straff eller hade återkallat sitt straffyrkande. Efter min begäran om utredning återupptogs förundersökningarna i tre ärenden. Förundersökningen återupptogs inte i ett ärende eftersom åtalsrätten för det misstänkta brottet redan hade preskriberats.

2.11 Polisinrättningen i Inre Finland

64) 5680/R/–/24

Kriminalkommissarie AF som fungerat som undersökningsledare har 26.2.2025 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande.

Det är fråga om en brottsmisstanke där en förälder misstänks ha utsatt sitt minderåriga barn för våld. Förundersökningen har inte kunnat avslutas på de grunder som anges i beslutet eftersom det inte är fråga om ett målsägandebrott. Kriminalkommissarie AF har förfarit lagstridigt när han avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande.

Polisinrättningen har meddelat att undersökningsledaren tar upp ärendet för ny utredning och samarbetar med åklagaren i ärendet.

65) 5680/R/-/24

Kriminalöverkonstapel AG som fungerat som undersökningsledare har 27.10.2024 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande.

På basis av sin redogörelse hade undersökningsledaren utrett parternas relation innan beslutet fattades. Han hade bland annat ringt målsäganden personligen för att reda ut händelserna. Utifrån de uppgifter han fått hade han tolkat parternas relation mer som ett vänskapsförhållande än ett parförhållande. I sina motiveringar till utredningens beslut hade han antecknat att parterna inte hade haft ett parförhållande vid tidpunkten för händelsen.

Definitionen av parternas relation har i fallet lämnat rum för viss tolkning. Utifrån det som antecknats i undersökningsanmälan hade parterna dock tidigare varit i ett parförhållande och enligt målsäganden hade det förekommit hot/våld även då. Målsäganden hade berättat att de skilt sig våren 2024, det vill säga det hade inte gått särskilt länge sedan skilsmässan före händelsen i september som undersöktes. Det har inte varit fråga om en vanlig vänskaps- eller kamratrelation, utan det har varit fråga om en sådan nära relation som avses i 21 kap. 16 § i strafflagen.

Förundersökningen har inte kunnat avslutas på de grunder som anges i beslutet eftersom det inte är fråga om ett målsägandebrott. Kriminalöverkonstapel AG har förfarit lagstridigt när han avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande.

Polisinrättningen har meddelat att man enligt undersökningsledarens chef tar upp ärendet för ny prövning och samarbetar med åklagaren.

66) 5680/R/-/24

Kriminalkommissarie AH som fungerat som undersökningsledare har 13.2.2025 fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande.

Parter i ärendet har varit en förälder, ett barn och förälderns make/maka. Förundersökningen har inte kunnat avslutas på de grunder som anges i beslutet eftersom det inte är fråga om ett målsägandebrott. Kriminalkommissarie AH har förfarit lagstridigt när hon avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande.

Kriminalkommissarien har i sin redogörelse konstaterat att hon av oaktsamhet avslutat utredningen på grund av att målsäganden inte yrkat straff. Enligt redogörelsen hade hon haft för avsikt att avsluta utredningen som ett obetydligt brott.

Polisinrättningen har meddelat att ärendet tas upp för ny utredning.

Sammanfattning: Polisinrättningen i Inre Finland

Föremål för min begäran om utredning var tre förundersökningar vid polisinrättningen i Inre Finland, där förundersökningen i alla ärenden hade avslutats lagstridigt på grund av att målsäganden inte yrkade straff eller återkallade sitt straffyrkande, även om det inte var fråga om ett målsägandebrott. Efter min begäran om utredning återupptogs förundersökningarna.

2.12 Ålands polismyndighet

67) 5830/R/-/24

Överkonstapel AI som fungerat som undersökningsledare har fattat beslut om att avsluta en förundersökning av lindrig misshandel eftersom målsäganden inte har något straffyrkande.

Förundersökningen har inte kunnat avslutas på de grunder som anges i beslutet eftersom det inte är fråga om ett målsägandebrott. I undersökningsanmälan har man uttryckligen lyft fram att det är fråga om våld i en nära relation. Kriminalöverkonstapel AI har förfarit lagstridigt när hon avslutade förundersökningen av lindrig misshandel på grund av att målsäganden inte hade något straffyrkande. I sin redogörelse har hon medgett att beslutet var felaktigt. Utredningen i ärendet har återupptagits.

68) 5830/R/-/25

Flera brott har misstänkts i ärendet och ett av dem har varit lindrig misshandel i en nära relation. Således har anmälan klassificerats som våld i nära relationer i informationssystemet för polisärenden. Gällande samma undersökningsanmälan har dock också utretts ett brott där parterna inte har haft en nära relation. Utredningen av det brottet har avslutats eftersom målsäganden inte har framställt något straffyrkande. Till följd av detta har undersökningsanmälan lyfts fram i de uppgifter som Polisstyrelsen lämnat som ett ärende som klassificerats som våld i nära relationer och som har avslutats på grund av att målsäganden inte har framställt något straffyrkande.

Ärendet föranleder inga åtgärder från min sida.

Sammanfattning: Ålands polismyndighet

Föremål för min begäran om utredning var två förundersökningar vid Ålands polismyndighet. Av dessa hade den ena avslutats lagstridigt på grund av att målsäganden inte haft något straffyrkande, även om det inte var fråga om ett målsägandebrott. Efter min begäran om utredning återupptogs förundersökningen i ärendet.

3 Slutsatser

Antalet felaktiga förundersökningsbeslut

I mitt beslut har jag undersökt misshandel och lindrig misshandel som begåtts under en period på sex månader och som i informationssystemet för polisärenden klassificerats som våld i nära relationer och avslutats eftersom målsäganden inte yrkar straff eller målsäganden har återkallat sitt yrkande. Jag undersökte besluten eftersom det i princip inte borde finnas någon sådan kombination enligt lagen. Inte ens lindrig misshandel i en nära relation är ett målsägandebrott utan faller under allmänt åtal.

Jag har undersökt 68 förundersökningar. Av dessa hade tre fall felaktigt hamnat på Polisstyrelsens lista, eftersom inga förundersökningsbeslut ännu hade fattats i dem. Min egentliga undersökning har således omfattat sammanlagt 65 avslutade förundersökningar.

I en närmare undersökning av dessa 65 förundersökningar har det framkommit att undersökningsledaren i sammanlagt 43 fall lagstridigt hade avslutat förundersökningen av ett ärende som gällde våld i nära relationer på grund av att målsäganden inte yrkade straff eller hade återkallat sitt straffyrkande. I två fall hade dessutom relationen mellan parterna inte utretts tillräckligt i förundersökningen för att åtalsrätten skulle ha kunnat bedömas på ett giltigt sätt. Efter min begäran om utredning har polisrättningarna återupptagit förundersökningarna i 40 ärenden.

I sammanlagt åtta ärenden hade brottsanmälan felaktigt klassificerats som våld i nära relationer i informationssystemet för polisärenden.

De övriga tolv fallen förklarades av att brottsanmälan i informationssystemet för polisärenden i sin helhet klassificeras som våld i nära relationer, om en enda brottsbeteckning har klassificerats som ett sådant fall. I dessa brottsanmälningar har man utöver våld i nära relationer även behandlat sådana brottsbeteckningar vars förundersökning har avslutats till följd av att målsäganden inte hade något straffyrkande.

Även om antalet felaktiga beslut kan anses vara litet i förhållande till det totala antalet brottmål som på det hela taget behandlas i brottsutredningar, anser jag att upprepningen av och antalet sådana fel är oroväckande. Antalet laglighetsövervakningsåtgärder som jag gett i detta ärende visar också detta. Det faktum att polisinsatserna i så många fall har varit tvungna att återuppta en förundersökning är också signifikativt. Särskilt allvarliga - och även förvirrande - är fall där samma undersökningsledare har fattat flera lagstridiga beslut.

Lagstiftaren har uttryckligen fastställt att inte ens lindrig misshandel i en nära relation är ett målsägandebrott. Det borde inte längre finnas något oklart i denna fråga för undersökningsledarna eller de utredare som bereder beslutsutkasten. Enskilda misstag kan ske även för samvetsgranna tjänstemän, men upprepade fel i tillämpningen av entydig lagstiftning är svåra att förstå.

All utövning av offentlig makt skall bygga på lag. Grunden och gränserna för polisens verksamhet samt maktutövning fastställs alltid i sista hand av den lagstiftning som riksdagen stiftat. Myndigheternas uppgift är att förverkliga de lagar som riksdagen stiftat genom att vid behov utöva offentlig makt över individer och företag.

Lagstiftaren har på många sätt strävat efter att effektivisera ingripandet i våld i parrelationer och nära relationer och lyft fram hur klandervärd även lindrig misshandel i nära relationer är.

Lindrig misshandel i nära relationer blev föremål för allmänt åtal redan 2011. Riksdagens lagutskott konstaterade vid behandlingen av ändringen av åtalsrätten ([LaUB 21/2010 rd](#)) att ändringen förbättrar offrets ställning och är en stark signal om att inte ens lindrigt våld i nära relationer är godtagbart och att det inte är parternas privatsak. År 2024 konstaterade lagutskottet i samband med behandlingen av en lagändring som förbjuder medling vid våld i nära relationer¹

¹ Förbudet gäller inte målsägandebrott eller brott som riktat sig mot en minderårig misstänkts vårdnadshavare eller släkting och det för brottet inte har föreskrivits strängare straff än böter. Lagen om medling vid brott och i vissa tvister 3 a § (966/2024).

att allt våld i nära relationer kan anses vara allvarligt och att även lindrigare straffbara brott kan medföra risk för att offret pressas till medling ([LaUB 10/2024 rd](#)).

Enligt statistiken är våld i parrelationer och nära relationer könsrelaterat så att största delen av offren är kvinnor och gärningsmännen är män. Denna konstellation får stöd av det material som behandlats i detta beslut. Myndigheternas försummelser gäller således framför allt kvinnor. Det material som sammanställts i detta beslut visar ändå att våld i nära relationer även drabbar barn, andra familjemedlemmar och ibland också äldre föräldrar till vuxna barn.

En förundersökning som avslutats felaktigt innebär att brottsmisstanken inte undersöks. Detta kan leda till att straffansvaret inte förverkligas och att offret inte får det skydd som vårt straffrättsliga system erbjuder. Ett utomstående ingripande av en myndighet kan ha en särskilt stor betydelse just i fråga om brottslighet som riktar sig mot liv och hälsa i nära relationer. Naturligtvis leder inte alla misstankar till straffrättsliga åtgärder, till exempel på grund av att det inte finns bevis för brottet. I materialet till detta beslut är det dock oroväckande att förundersökningarna i många fall felaktigt har lämnats ogjorda på formella grunder på grund av avsaknad av åtalsrätt och utan vidare bedömning av hur allvarlig gärningen är. I många fall har också gärningens allvar - om den har begåtts - bedömts felaktigt. Till exempel slag i ansiktet, sparkar eller strypning kan ha ansetts vara ett obetydligt brott.

Våld mot kvinnor och våld i nära relationer är ett betydande problem i Finland och ett erkänt människorättsproblem världen över. Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våldet, den så kallade Istanbulkonventionen, trädde i kraft i Finland den 1 augusti 2015. Enligt artikel 4.1 i konventionen ska parterna vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder för att främja och skydda alla människors, särskilt kvinnors, rätt att leva utan att behöva utsättas för våld vare sig offentlig eller privat. Jag har även tidigare flera gånger fäst uppmärksamhet vid uppfyllandet av kraven i Istanbulkonventionen. Myndigheternas praxis borde äntligen utvecklas så att den även motsvarar de internationella förpliktelser som Finland har förbundit sig till.

Det problem som behandlas i beslutet kan på goda grunder antas vara omfattande och långvarigt.

Enligt de statistiska uppgifterna i [utredningen](#) som justitieministeriet publicerat (Hantering av våldsbrott mot kvinnor i straffprocessen, Justitieministeriets publikationer, Utredningar och anvisningar 2025:1, på finska) hade polisen 2011–2022 upprepade gånger avslutat förundersökningar i fall av våld i nära relationer och familjevåld på grund av att målsäganden inte hade framställt något straffyrkande eller hade återkallat sitt straffyrkande. I mitt beslut har jag undersökt motsvarande fall från en period på ett halvt år (1.10.2024–31.3.2025). Största delen av

besluten under denna granskningstidpunkt var lagstridiga. Man kan mycket väl anta att så har varit fallet även under tidigare år.

En egen fråga gäller också vad som fortfarande har förblivit dolt även i denna statistik. I den utredning som justitieministeriet publicerade grundade sig slutledningen om brottsoffrets och gärningsmannens nära relation förutom på brottsanmälningmaterialet även på Statistikcentralens övriga statistiska material. Däremot bestod mitt material i detta beslut endast av de fall som i informationssystemet för polisärenden hade klassificerats som våld i nära relationer. I de ärenden som behandlades i beslutet hade de flesta undersökningsledarna inte fäst uppmärksamhet vid klassificeringen. Detta väcker också oro över hur många ärenden som inte alls har klassificerats. Sådana potentiella fall har fallit utanför min granskning.

En separat och oroväckande fråga är också hur väl myndigheterna överhuvudtaget får kännedom om våld i nära relationer. Det urval som jag behandlar i mitt beslut döljer till exempel hur personer som tillhör etniska minoriteter och utländska grupper får det skydd mot våld i nära relationer som vårt straffrättsliga system erbjuder och hur myndigheterna skulle kunna bli mer medvetna om detta.

Motiveringar till förundersökningsbeslut

Av ett förundersökningsbeslut ska alla de omständigheter som nämns i 11 kap. 1 § 2 mom. i förundersökningslagen, inklusive grunderna för beslutet och de bestämmelser som tillämpats, framgå.

Om förundersökningsbeslutet lagstridigt har grundat sig på avsaknad av målsägandens straffyrkande, har jag inte ansett det ändamålsenligt att i övrigt bedöma innehållet i motiveringarna till beslutet. Ett beslut som klart grundar sig på en lagstridig grund korrigeras inte av att det i övrigt uppfyller förutsättningarna i lagen.

I några fall har jag dock ansett det nödvändigt att uppmärksamma undersökningsledaren på motiveringen av valet av brottsbeteckning som var under utredning. I dessa fall har det till exempel varit fråga om slag mot huvudet eller strypning och av undersökningsledarens beslut har det inte framkommit några motiveringar till varför undersökningsledaren har bedömt en sådan gärning som lindrig misshandel.

När det gäller motiveringarna till förundersökningsbeslut konstaterar jag mer allmänt att det utöver lagstridiga beslutsgrunder också fanns andra brister i dem. Dessa observationer har också lyfts fram av Polisstyrelsen och polisinrättningarna.

Ett centralt problem i flera beslut var att paragraferna i förundersökningslagen endast hade upprepats utan att det konkretiserades hurdant fall som utreddes i ärendet. Då framgår det inte på något sätt av motiveringarna hur de tillämpliga bestämmelserna uttryckligen är bundna till fakta i det aktuella fallet.

Motiveringarna till juridiska avgöranden har många olika uppgifter (se Virolainen, Jyrki – Martikainen, Petri: Pro & contra. Tuomion perustelemisen keskeisiä kysymyksiä. Talentum 2003 s. 63–99). Parterna ska utifrån förundersökningsbesluten få ett svar på varför förundersökning inte har gjorts i ärendet eller varför den har avslutats. Motiveringen av besluten möjliggör också extern kontroll av beslutsverksamheten.

Skyldigheten att lägga fram motiveringar har också betydelse för undersökningsledarens egen självkontroll, eftersom han eller hon blir tvungen att bedöma den rättsliga hållbarheten i sitt avgörande när motiveringarna till beslutet skrivs ner eller när det beslutsutkast som utredaren berett för undersökningsledaren färdigställs. Kanske hade de undersökningsledare som fattat felaktiga beslut i vissa fall bättre observerat betydelsen av en nära relation om de ens kort beskrivit det konkreta ärende som undersökts i sina beslut.

Avslutande av förundersökningar som obetydliga

Enligt 3 kap. 9 § 1 mom. i förundersökningslagen behöver förundersökning av brottet inte göras och får en förundersökning som redan har inletts läggas ned om ett brott inte kan förutses medföra strängare straff än böter och brottet bedömt som en helhet ska anses vara uppenbart obetydligt, om målsäganden inte har några anspråk i saken. Enligt 3 mom. fattas besluten av undersökningsledaren.

I den redan nämnda [statistikutredningen](#) som justitieministeriet publicerat och som handlar om hantering av våldsbrott mot kvinnor i straffprocessen fäste jag också uppmärksamhet vid att efter lagändringen av åtalsrätten för lindrig misshandel som trädde i kraft 2011 har antalet förundersökningar av våld i parrelationer och inom familjen på basis av statistiken i allt högre grad avslutats som obetydliga vid polisinsatser. År 2022 avslutades cirka var tionde utredning av fall av våld i parrelationer som både kvinnor och män upplevt som obetydligt på beslut av undersökningsledaren utan att ärendet fördes till åklagaren för bedömning (s. 19).

Den omständighet som framgår av statistiken har också fått stöd av undersökningsledarnas redogörelser i ärendet. I flera av sina redogörelser har undersökningsledarna framfört sin åsikt om att även om det beslut som de fattat hade grundat sig på en felaktig grund (målsägandens uteblivna eller återkallade straffyrkande), borde förundersökning ändå slutligen inte göras, utan den skulle avslutas genom undersökningsledarens eget beslut som obetydlig med stöd av 3 kap. 9 § i förundersökningslagen.

Justitiekanslersämbetet ombad Polisstyrelsen lämna in beslut som gäller brottsbeteckningarna misshandel och lindrig misshandel under perioden 1.10.2024–31.3.2025, som i informationssystemet för polisärenden hade klassificerats som våld i nära relationer och avslutats som obetydliga. Efter att jag fått uppgifterna bad jag också Polisstyrelsen meddela om polisen eventuellt kommer att ta upp förundersökningarna för ny bedömning.

Polisstyrelsen meddelade att den inlett en laglighetsövervakningsutredning på eget initiativ i ärendet och att den på eget initiativ skickar sina avgöranden till justitiekanslersämbetet efter att utredningen färdigställts. Vid justitiekanslersämbetet behandlas ärendet med diariet OKV/1081/70/2025.

Förundersökningarnas längd

I ärendet har föremålet för min utredning inte i första hand varit längden på förundersökningarna, utan en utredning av lagenligheten i grunderna för avslutande av förundersökningar. Jag har tidigare undersökt längden på förundersökningar av våld i nära relationer i mitt beslut [OKV/325/70/2022 \(på finska\)](#) av den 23 november 2022. I min begäran om utredning hade jag dock gett polisinrättningarna möjlighet att uttala sig även om den exceptionellt långa längden på vissa förundersökningar.

Av utredningarna har det framgått att förundersökningsåtgärderna i huvudsak i dessa fall hade fördröjts redan innan ärendet överfördes till den undersökningsledare som slutligen avslutade förundersökningen. Eftersom föremålet för min undersökning inte i första hand har varit förundersökningarnas fördröjning, har jag inte ansett det nödvändigt att skaffa tilläggsutredningar om alla skeden i förundersökningsprocessen.

I detta beslut riktar jag mina åtgärder i fråga om de fördröjda förundersökningarna till polisinrättningarna i stället för till enskilda undersökningsledare. Ledningen är skyldig att övervaka att resurserna används på behörigt sätt och se till att övervakningen är tillräcklig för att säkerställa att åtalsrätten för brott inte preskriberas under förundersökningen ens i situationer där handläggarna av personadministrativa skäl byts ut mitt under behandlingen. Polisinrättningarnas chefer ska styra och övervaka den underlydande polispersonalens arbete. Vid behov ska dessa vidta nödvändiga åtgärder när de upptäcker att medborgarnas rättsskydd äventyras på grund av personadministrativa eller andra motsvarande omständigheter.

Att förundersökningen inleds och genomförs utan dröjsmål tjänar tillgodoseendet av rättsskyddet för parterna i brotten, och dessutom är det viktigt med tanke på hela det straffrättsliga systemets funktion och trovärdighet.

I den statistikutredning som justitieministeriet publicerade hade man också granskat hur länge behandlingen av fall av våld i parrelationer och inom familjen varade i förundersökningarna (s. 27–29). Av utredningen framgår att polisen under de senaste åren har avslutat flera förundersökningar av familjevåld och våld i parrelationer än tidigare på grund av att åtalsrätten preskriberats (s. 17–18).

Av statistiken kan man inte dra entydiga slutsatser om huruvida längden på förundersökningarna är godtagbar. Den godtagbara tiden på en förundersökning ska alltid bedömas med beaktande av ärendets art, omfattning och individuella särdrag. Den tid som står till förfogande för förundersökningen är naturligtvis bunden till bland annat när undersökningsanmälan har gjorts. Utgångspunkten är att den tid som används för förundersökningen inte får leda till att det brott som undersöks hinner preskriberas ([RP 222/2010 rd](#) s. 196).

Bedömning av undersökningsledarnas förfarande

Om en tjänsteman, en offentligt anställd arbetstagare eller någon annan som sköter ett offentligt uppdrag har handlat lagstridigt eller underlåtit att fullgöra sina skyldigheter, kan justitiekanslern i enlighet med 6 § 1 mom. i lagen om justitiekanslern i statsrådet ge personen i fråga en anmärkning för framtiden, om justitiekanslern anser att det inte finns orsak att väcka åtal. Enligt 2 mom. i paragrafen kan justitiekanslern, om ärendets beskaffenhet kräver det, fästa personens, myndighetens eller institutionens uppmärksamhet vid det förfarande som lag och god förvaltningssed kräver.

När undersökningsledaren låter bli att göra en förundersökning på lagstridiga grunder begår han eller hon i regel ett allvarligt fel. Enligt 2 § 3 mom. i grundlagen skall all utövning av offentlig makt bygga på lag.

Ett beslut som grundar sig på omständigheter som inte grundar sig på lag försätter parterna i en annan ställning än andra i motsvarande situationer och kan avsevärt äventyra i synnerhet brottsoffrets rättsskydd. Det är fråga om ett fel inom kärnområdet för undersökningsledarens uppgifter. Ett lagstridigt förfarande kan försvaga tilltron till att myndighetsverksamheten utförs på korrekt sätt.

Jag anser att de fall där undersökningsledaren har fattat flera lagstridiga beslut är särskilt allvarliga. Av dessa fall betonas ännu de där undersökningsledarna inte ens har framfört att de vid beslutsfattandet inte skulle ha observerat att fallen gällde en nära relation eller inte hade observerat regleringen av åtalsrätten.

Om undersökningsledaren har fattat flera lagstridiga beslut även om han eller hon redan när de fattades har observerat parternas nära relation och känt till regleringen av åtalsrätten, är det

inte längre fråga om endast vårdslöshet i de felaktiga besluten. Det är snarare fråga om undersökningsledarens medvetna lösning att inte bry sig om bestämmelserna i lagen. I samband med detta har jag varit tvungen att allvarligt överväga om laglighetsövervakningen av alla undersökningsledares förfaranden är tillräcklig eller om även straffrättsliga åtgärder borde vidtas.

Till slut har jag dock beslutat att undersöka även dessa undersökningsledares förfarande enbart ur ett laglighetsövervakningsperspektiv, utan att låta göra en förundersökning. I mina bedömningar har jag bland annat fäst vikt vid att man har kunnat ingripa i konsekvenserna av de lagstridiga besluten eftersom förundersökningarna i huvudsak har återupptagits efter min begäran om utredning. Jag anser dock att vissa undersökningsledares förfarande är så allvarligt att jag ger dem en anmärkning i fråga om laglighetsövervakningen.

I de flesta fall har undersökningsledarens fel handlat om vårdslöshet i det enskilda beslutsfattandet på det sätt som de lyft fram i sina redogörelser. Det är i huvudsak fråga om att undersökningsledaren i samband med beslutsfattandet inte har lagt märke till parternas nära relation. I vissa fall har ett felaktigt beslut varit en följd av att undersökningsledaren inte har insett att bestämmelserna om åtalsrätt i 21 kap. 16 § i strafflagen inte bara omfattar makar utan även andra nära relationer.

Om undersökningsledarens lagstridiga beslut har varit en följd av sådan vårdslöshet, har jag bedömt att en tillräcklig åtgärd för framtiden är att uppmärksamma undersökningsledaren på ett lagenligt förfarande och omsorgsfullhet vid avslutandet av en förundersökning. När jag bedömde min åtgärd har jag gett betydelse åt att polisinrättningarna även i dessa fall snabbt har vidtagit korrigerande åtgärder efter min begäran om utredning.

I några fall hade relationen mellan parterna inte utretts tillräckligt i förundersökningen för att åtalsrätten skulle ha kunnat bedömas. I dessa fall fäster jag undersökningsledarnas uppmärksamhet vid att ärendet ska utredas tillräckligt i förundersökningen.

Om motiveringarna till förundersökningsbeslutet lagstridigt har grundat sig på att målsäganden inte har haft något straffyrkande, har jag inte ansett det ändamålsenligt att i övrigt bedöma innehållet i motiveringarna till förundersökningsbeslutet. I några fall har jag dock ansett det nödvändigt att uppmärksamma den undersökningsledare som fattat det felaktiga beslutet på motiveringen av valet av brottsbeteckning som var under utredning. Dessutom har jag i några fall delgett undersökningsledaren min uppfattning om bristerna i motiveringarna till beslutet, även om undersökningsledaren inte hade överskridit sin prövningsrätt när han eller hon avslutade ärendet.

4 Åtgärder

Polisinrättningen i Helsingfors

Jag uppmärksammar kriminalkommissarie C (ärende 5), kriminalkommissarie D (ärendena 7 och 10), kriminalkommissarie E (ärende 8) och kriminalkommissarie B (ärende 11) på regleringen av åtalsrätten för lindrig misshandel och på omsorgsfullheten vid avslutandet av en förundersökning.

Dessutom uppmärksammar jag kriminalkommissarie B på valet och motiveringen av brottsbeteckningen misshandelsbrott samt delger honom min åsikt om undersökningsledarens skyldighet att göra en anmälan till åklagaren enligt 5 kap. 1 § i förundersökningslagen (ärende 3).

Jag uppmärksammar polisinrättningen i Helsingfors på skyldigheten att göra förundersökning utan ogrundat dröjsmål (ärende 2).

Polisinrättningen i Tavastland

Jag uppmärksammar kriminalkommissarie G (ärende 13), kriminalöverkonstapel H (ärende 14) och kriminalkommissarie I (ärende 16) på regleringen av åtalsrätten för lindrig misshandel och på omsorgsfullheten vid avslutandet av en förundersökning.

Dessutom uppmärksammar jag kriminalkommissarie G på valet och motiveringen av brottsbeteckningen misshandelsbrott (ärende 13).

Jag delger kriminalkommissarie F min uppfattning om motiveringen av förundersökningsbeslutet (ärendena 12 och 15).

Jag uppmärksammar polisinrättningen i Tavastland på skyldigheten att göra förundersökning utan ogrundat dröjsmål (ärende 12).

Polisinrättningen i Östra Finland

Jag uppmärksammar kriminalkommissarie K (ärende 20), kriminalöverkonstapel L (ärendena 21 och 24), kriminalkommissarie M (ärende 22) och kriminalöverkonstapel N (ärende 26) på regleringen av åtalsrätten för lindrig misshandel och på omsorgsfullheten vid avslutandet av en förundersökning.

Dessutom uppmärksammar jag kriminalkommissarie M (ärende 22) och kriminalöverkonstapel L på valet och motiveringen av brottsbeteckningen misshandelsbrott (ärende 21).

Jag uppmärksammar kriminalöverkonstapel L på att en tillräcklig utredning av ärendet ska göras innan förundersökningen avslutas (ärende 25).

Jag delger kriminalkommissarie J min uppfattning om anmälningsskyldigheten till åklagaren (ärende 19).

Jag uppmärksammar polisinrättningen i Östra Finlands på skyldigheten att göra förundersökning utan ogrundat dröjsmål (ärende 19).

Polisinrättningen i Sydöstra Finland

Jag uppmärksammar kriminalöverkonstapel O (ärende 27), kriminalöverkonstapel P (ärende 29) och kriminalöverkonstapel Q (ärende 30) på regleringen av åtalsrätten för lindrig misshandel och på omsorgsfullheten vid avslutandet av en förundersökning.

Dessutom uppmärksammar jag kriminalöverkonstapel O på valet och motiveringen av brottsbeteckningen misshandelsbrott (ärende 27).

Polisinrättningen i Lappland

Jag uppmärksammar kriminalkommissarie R på regleringen av åtalsrätten för lindrig misshandel och på omsorgsfullheten vid avslutandet av en förundersökning (ärende 31).

Polisinrättningen i Sydvästra Finland

Jag ger kriminalöverkonstapel V en anmärkning enligt 6 § 1 mom. i lagen om justitiekanslern i statsrådet för hans ovan nämnda förfarande (ärendena 38, 39 och 41).

Jag uppmärksammar kriminalkommissarie U (ärende 37), kriminalöverkonstapel S (ärende 34) och kriminalöverkonstapel T (ärende 35) på regleringen av åtalsrätten för lindrig misshandel och på omsorgsfullheten vid avslutandet av en förundersökning.

Jag delger kriminalöverkonstapel W min uppfattning om motiveringen av förundersökningsbeslutet och anmälningsskyldigheten till åklagaren (ärende 40).

Polisinrättningen i Västra Nyland

Jag uppmärksammar kriminalkommissarie X på regleringen av åtalsrätten för lindrig misshandel och på omsorgsfullheten vid avslutandet av en förundersökning (ärende 45).

Jag delger kriminalöverkonstapel Y min uppfattning om motiveringen av förundersökningsbeslutet (ärende 47).

Polisinrättningen i Uleåborg

Jag ger kriminalkommissarie Å en anmärkning enligt 6 § 1 mom. i lagen om justitiekanslern i statsrådet för hans ovan nämnda förfarande (ärendena 50, 53, 54, 56, 57).

Jag uppmärksammar kriminalkommissarie Z (ärendena 49 och 52), kriminalöverkonstapel Ä (ärende 51) och kriminalöverkonstapel Ö (ärende 55) på regleringen av åtalsrätten för lindrig misshandel och på omsorgsfullheten vid avslutandet av en förundersökning.

Jag uppmärksammar kriminalöverkonstapel AA på att en tillräcklig utredning av ärendet ska göras innan förundersökningen avslutas (ärende 58).

Jag uppmärksammar polisinrättningen i Uleåborg på skyldigheten att göra förundersökning utan ogrundat dröjsmål (ärendena 49, 50, 51, 52 och 53).

Polisinrättningen i Österbotten

Jag uppmärksammar kriminalöverkonstapel AB (ärende 59), kriminalkommissarie AC (ärende 60) och kriminalkommissarie AE (ärende 63) på regleringen av åtalsrätten för lindrig misshandel och på omsorgsfullheten vid avslutandet av en förundersökning.

Jag delger kriminalkommissarie AD min åsikt om motiveringen av förundersökningsbeslutet (ärende 62).

Jag uppmärksammar polisinrättningen i Österbotten på skyldigheten att göra förundersökning utan ogrundat dröjsmål (ärende 59).

Polisinrättningen i Inre Finland

Jag uppmärksammar kriminalkommissarie AF (ärende 64), kriminalöverkonstapel AG (ärende 65) och kriminalkommissarie AH (ärende 66) på regleringen av åtalsrätten för lindrig misshandel och på omsorgsfullheten vid avslutandet av en förundersökning.

Ålands polismyndighet

Jag uppmärksammar överkonstapel AI på regleringen av åtalsrätten för lindrig misshandel och på omsorgsfullheten vid avslutandet av en förundersökning.

Polisstyrelsen

Polisstyrelsen har i sitt utlåtande konstaterat att den anser att mängden och arten av de observerade bristerna är mycket otillfredsställande. Polisstyrelsen har redan delgett alla polisinrättningar sitt utlåtande och sina ställningstaganden i varje enskilt fall.

Polisstyrelsen har i sitt utlåtande bland annat konstaterat att den i år håller på att uppdatera anvisningen om våld i nära relationer, där man ytterligare kommer att betona vikten av att utreda våld i nära relationer med tanke på både individens rättsskydd och den samhälleliga skadligheten. Polisstyrelsen håller också som bäst på att utarbeta en handbok för polisenheterna om upprättandet av undersökningsbeslut. Handboken innehåller anvisningar till enskilda polismän om grunderna för och upprättandet av undersökningsbeslut. I utlåtandet konstateras att handboken kommer att förankras i polisenheternas utbildningar och att man inom den närmaste framtiden kommer att fästa särskild uppmärksamhet vid frågan även i enheternas interna kvalitetskontroll och polisens laglighetsövervakning.

Vid sidan av de åtgärder som Polisstyrelsen lagt fram i sitt utlåtande vore det också befogat för Polisstyrelsen att bedöma vikten av klassificeringen av våld i nära relationer i informationssystemet för polisärenden och anvisningarna som gäller denna klassificering. Om de uppgifter som fås utifrån klassificeringen används till exempel för statistikföring av våld i nära relationer eller på annat sätt, måste uppgifterna vara korrekta. I de fall som behandlades i beslutet hade de flesta undersökningsledarna dock inte fäst uppmärksamhet vid hur ärendet hade klassificerats i informationssystemet för polisärenden.

Andra åtgärder

Jag skickar mitt beslut för kännedom till diskrimineringsombudsmannen som fungerar som rapportör om våld mot kvinnor.

Detta dokument har undertecknats elektroniskt.

Biträdande justitiekansler

Mikko Puumalainen

Referendarieråd

Juho Lehtimäki